

MAGYARI

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.Director și redactor responsabil:
dr Paál ÁrpádProprietar: TIPOGR. SFT. LADISLAU S. A.
Nrul de inregistrare in Reg. Publ. periodice — Tri-
bunalul B'hor, sectia III. Nr. ord. 11/11 Iunie 1938Primcolaborator: **dr Gyáriás Elemér**

A nemzetközi menekültügyi bizottság megkezdi a rendszeres működést

Németország elsősorban a zsidók elhelyezését kívánja az új nemzetközi intézménytől

Londonból jelentik: A nemzetközi menekültügyi bizottság igazgatója, Robli elhagyta Amerikát és Londonba indult, hogy átvegye hivatalát lord Tylertől, így a menekültügyi bizottság rendszeres munkája rövidesen megindulhat. Németország azt szeretné, hogy a bizottság egyelőre csak a zsidók elhelyezésével

foglalkozzék és a többi felekezetekkel és nemzetiségekkel most még nem terhelné meg magát. Amerikának nincs elvi kifogása ez ellen, de egyelőre ragaszkodik ahhoz, hogy a politikai menekülteket nemzetiségre való különbség nélkül helyezték el

Javaslat egy európai zsidó haza létesítésére

Varsóból jelentik: A lengyel lapok beszámolnak egy Mendel Menache nevű romániai zsidó orvos könyvéről. Az orvos „Európai Palesztina” létesítését javasolja a könyvben. Javaslatát azzal indokolja Menache, hogy az arabok nemzeti ellenállása miatt nem lehet a zsidóknak visszaadni a kisázsiai Palesztinát. Ezért Európában kell számukra új hazát teremteni. Ez az új haza Lengyelország, Románia és Oroszország határainak összehátráncolása-

nál lenne, abban a háromszögben, amelyet ezek a határok képeznek. Ez a terület Lemberg-től Odesszáig terülne el hetvenezer négyzetkilométeren. A zsidó orvos úgy képeli, hogy az új Palesztina céljaira Lengyelországtól 20 ezer, Oroszországtól pedig 50 ezer kilométert vennének el. A két államot ezekért a területekért megfelelő gyarmatokkal kárpótolnák.

A lengyel lapok a könyv ismerettségéhez hozzáfűzik, hogy az elképzelés kivitelezése teljességgel lehetetlennek látszik.

Az arabok is, a zsidók is Palesztinában állandó összeütközésben vannak az angol karhatalommal

Jeruzsálemből jelentik: Palesztinában ismét kiújultak a terrorcselekmények. Az Akko-Haffet közötti úton valóságos ütközet zajlott le arab szabadharcosok és az angol katonaság között. A harcnak arab részről 3 halott és 4 sebesült áldozata van. Telavivban a zsidók angol rendőrökkel veredtek össze, az összeütközés-

nek több sebesült áldozata van. Haifában az arabok agyonlőtték egy zsidó sofőrt. Hakovesh zsidótelep mellett az arabok szárazföldi aknákat helyeztek el az úton, amelyre egy zsidó munkásokkal telt autóbusz ráfutott. Az akna felrobbant és hat munkást azonnal megölt, kettő pedig kórházba szállítása közben kiszervenedett.

Fajkérdés Olaszországban

Az olasz fehér fajt akarják megvédeni attól, hogy az olasz birodalom fekete fajú népével keveredjék

Rómából jelentik: A faji kérdéssel kapcsolatban nagy sajtóvita fejlődött ki. A lapok megállapítják, hogy a zsidó kisebbség Olaszországban annyira jelentéktelen számú, hogy nagyméretű elterjeszkedését elképzelni is lehetetlen. Épp így lehetetlennek kell tartani, hogy a zsidók a közélet terén jelentékeny vezető pozíciókat foglaljanak el.

A „Lavoro Fascista” megállapítja, hogy Olaszországban senki sem akarja üldözni a zsidókat. De tekintettel arra, hogy minden fascista-ellenes akció élén zsidók állanak. Ezért a zsidók nem juthatnak számarányukat meghaladó pozícióhoz. Az „Informazione Diplomatika” a fajkérdésről írva fejtegeti, hogy annak fölvetődése mire vezethető vissza. Mussolini még 1921-ben a fascista párt értekezletén ezt mondotta: „Akarom, hogy a párt behatóan foglalkozzék a fajkérdéssel. A történel-

met a faj csinálja”. Azóta teljes mértékben kialakult az olasz birodalom, mely úgy a libiai, mint az abesszin területeken nagy tömegű idegen fajokat foglal magában. Az angolok és a franciák a maguk gyarmati területein csak néhány ezer fehér fajú tisztviselővel, katonatiszttel és vállalkozóval jelennek meg; Olaszországból azonban a lakosság milliói mennek gyarmatosnak az új területekre. Ha ezeknél útját nem állják a fekete fajokkal való keveredésnek, akkor annak végzetes hatásai lennének az olasz népre, annak fennmaradására, s testi és erkölcsi fejlődésére, mert tudvalevő, hogy a keverék-utódok mind csak a keveredett fajok rosszságait hozzák ki magukból. Ezért vált most a fajkérdés türgös életproblémává Olaszországra nézve, amit az elfajulás elleni természetes védekezésekkel szükséges megoldani.

A tanult ifjuság együtt a földmivészekkel

(S. I.) — A napokban érdekes röpirat jelent meg a magyar könyvpiacra. Címe: „A magyar parasztság levele a művelt fiatalsághoz”. A röpirat a szomszédos Magyarországon látott napvilágot: tehát tulajdonképpen az ottani földmivélők nevében szól az ottani művelt fiatalsághoz. Azonban amiről szól, az mind olyan társadalmi kérdéseket érint, melyek más országbeli osztályösszefüggéseket is érdekelnek, s így mi is okulást merithetünk ez irásból.

Földmivélők mondják el benne véleményüket a maguk nemzete szellemi és gazdasági haladásának útjairól, ahogyan azt ők gondolják. A részletek fölött nincs miért vitázni, mert az írás alap gondolata és kiinduló pontja az „ami mélyeséges szerveséget tár elő. A földművelő és a középosztályú fiatalságot közös szociális program alapján közös munkában akarja összehozni, hogy a korszak és a magyar faji sajátosságok okos érvényesülésével eltiúsítse az osztályellentéteket.

Ezt a jelzöt eddig inkább a művelt és tanult nemzeti réteg sorából hangoztatták. Akik hirdették, rendszerint gunyolódások és gyanúsítások célpontjai lettek. Arról az oldalról jöttek ezek a támadások, mely sokáig a maga monopoliumának tartotta a népi érdekek hangoztatását, az u. n. baloldaltól. Minden más gondolatvilágot pedig, mely ugyanezt a célt nemzeti, tehát sokkal egyszerűbb és közvetlenebb utakon akarta elérni, röviden és fölényesen reakciónak bélyegzett meg.

Ezt a röpiratot azonban aláírták olyan földmivészek is, akiket eddig a marxista oldalon igyekeztek nyilvántartani. Többek között Veres Péter, az ismert földmivés-író. A röpirat egyes részletei megnyugtatónak afelől, hogy itt nincsen a hirhadt trójai falóról szó, melyen annyiszor lovagoltak már be a nemzeti táborba olyanok, akiknek nem az volt a céljuk, hogy ezt a tábort erősítsék. A röpirat ugyanis foglalkozik a zsidókérdéssel is, még pedig nemzeti szellemben.

Azt írja, hogy a művelt keresztény magyar fiatalságnak kell megalapítania a termelő, beszerző és értékesítő szövetkezeteket, mert így az idegen közvetítő kereskedelem kikapcsolásával jól járna a termelő földmivesség és a fogyasztó középosztály is.

„Igy festene az igazi magyar gazdaságpolitika — mondja a röpirat, — melynek végrehajtásához égető szükségünk van a ti fiatal erőtökre, műveltségtekre, elszántságotokra. Hisszük, hogy ez a gazdasági szervezkedés hátterbe szorítaná a zsidóság fenyegető gazdasági túlsúlyát s egyszersmindkorra megoldaná a zsidó kérdést...”

Ezt hisszük mi is, s ez a cél a mi kicsiny, szűk keretek közé szorult kisebbségi gazdasági életünkben még ezerszer fontosabb, mint bárhol másutt. Hányszor irtunk mi erről a kérdéstről ezen a helyen, szinte ugyancsak a szavakkal s hányszor neveztek ezért bennünket az itteni zsidó sajtóban egységbontóknak, meg eszteleneknek.

Nem veheti hát senki rossz néven tőlünk, ha bizonyos elégtétellel jegyezzük fel ezt az igazolást, mely most a legilletékesebb oldalról

hangzik felől
sek oldaláról.

Tudjuk, hogy a mi szövetségi és gazdasági irásaink távolról sem olyan érdekesek, mint a nemzetközi politika eseményeinek föltalálása, melyek külügyminiszterre avatnak minden olvasót és anyagot szállítanak a kaszinói világpolitika végtelen vitáinak. A mi szövetségi és gazdasági irásaink inkább kényelmetlenek és kellemetlenek, mert ha csak közvetve is, de kritizálják a magunk társadalmát, a magunk magatartását. Amellett lelkiismeretet igyekeznek megmozgatni olyankor, mikor az olvasók igen nagy része a maga megszokott kényelme szerint, kisebb-nagyobb érdekei szerint napról-napra másképpen cselekszik, mintahogyan mi írjuk, hirdetjük és tanácsoljuk. Jól tudjuk ezt, viseljük évek óta következményeit, még a személyes támadásokat is, mert azt is tudjuk és rendületlenül hisszük, hogy nekünk van igazunk. Igazunk van annál inkább és annál biztosabban, minél türelmetlenebb és igazságtalanabb a velünk szemben zajongó kórus.

Tudjuk, hogy az egyetlen út, amely ma még felfelé vezet, az az út, melyet mi hirdetünk, ez a lap hirdeti ebben a nagy kérdésben a maga szerény eszközeivel öt év óta és nem minden eredmény nélkül. Hiszük, hogy erre az útra az események és fejlemények napról-napra több és áthatóbb világosságot vetnek, annyit, hogy lassanként mindenki meglátja: minden népnek nemcsak joga, hanem kötelessége, hogy gazdasági erőivel saját maga sáfárkodjék, mert enélkül nincs emelkedés, nincs középosztály, nincs népi önállóság, nincs nemzeti művelődés. Ez pedig csak annyiban, csak ott és csak addig irányul mások ellen, amíg ezt a gazdasági önállósági törekvést, a szervezkedés gyakorlati megvalósulását akár tudatosan, akár csak öntudatlanul akadályozzák.

Azt szokták mondani, hogy az antiszemitizmus az ostobák szociálizmusa. Mi úgy látjuk, bizonyos szociálisták ostobasága az, hogy kórusban antiszemitizmust kiáltanak minden olyan becsületes törekvésekre, mely a magyar nép emelkedését és gazdasági önrendelkezését tüzi ki céljául és ebben a törekvésben nem lehet tekintettel senkire és semmire.

A tehetség ...

Írta: Szalay László

Olyan bimbójában hervadt, vérszegény fonytatag gyerek volt... Csak három esztendőskorában kezdett el járni és a természetében se emberkedett... Tán nehezére esett a beszéd is vagy mi, mert jobb szeretett az emberektől elvonultan gunnyasztani s nem érdekelte a tanyában semmi...

Gyöngé és élhetetlen volt, mint a fészke-nél hullott madárfi, hogy a hozzátartozói, ha csak rátekintettek, bánat felhője borult a lelkükre...

Mikor tízszer gázolt át rajta az esztendő, — valahogy megtanult írni, olvasni, — hogy valami hasznát is lássák, néhány bárány legeltetését bízták rá...

Ettől kezdve ott mólázgatott a nyáj nyomán... Dombokon, völgyekben... Elnézdélte a sok-sok rengő-ringó, napfényben tündöklő piros, fehér, sárga, kék, lila virágokat, órákig eltűnődve egy-egy sárgavirágos ökörfarkkóró tornyán, vagy megcsodálva a szamártövisék égő pompáját...

Most kezdett látni, mióta a Nap a szemébe sütött... Most tudta megkülönböztetni a rétek sötétzöld, az erdők sötétkék s a hullámozó vetések piros pipacsok koronázta szöszke szépségét...

Valami pezsgő nyugtalanság csodálatos ihlete járta át, amitől a lelke, mint a szamovár zümmögni kezdett...

Fent — mintha lennének játszó angyalok selyemszálon lebecsült apró csengői, — da-

Hodzsa és Krofta látogatása Runciman lordnál

A köztársasági elnök lakomája az angol vendég tiszteletére. A politikai miniszterek bizottsága ismét tárgyalja a nemzetiségi avaslatot. — Írásban válaszolnak a szudéta-német emlékiratra

Prágából jelentik: Runciman lord titkársága közölte a sajtóval, hogy Hodzsa miniszterelnök és Krofta külügyminiszter visszaadta a lord megelőző napi látogatását. Benes köztársasági elnök és felesége pedig villásreggelit adott Runciman lord és felesége tiszteletére.

A pártokkal csütörtökön este kezdett megbeszéléseket a lord szombaton délelőtt is folytatta. Pénteken a német szociáldemokraták vezetőjével, Jacks-szal folytatott megbeszélést.

Prágából jelentik: A politikai miniszterek bizottsága még nem fejezte be a nemzetiségi szabályzat megvitatását. Hodzsa miniszterelnök pénteken a szudéta-német párt emlékiratának tanulmányozásával foglalkozott és elhatározta, hogy írásban készített választ az emlékiratra. Hodzsa egyébként szombaton hétvégi pihenőre vidékre utazik, ahonnan csak keddre tér vissza Prágába. Visszatérése után megbeszélést folytat Kalfuss pénzügyminiszterrel nemzetközi gazdasági kérdésekről a szudéta-német kérdéssel kapcsolatban. Ezen a tanácskozáson szó lesz azokról a pénzügyi szükségletekről is, melyek a szudéta-német vidékeken a nemzetiségi tisztviselők aránylagos elhelyezésével merülnek fel.

RUNCIMAN HÉTVEGI PIHENŐJE. TALÁLKOZÓJE HENLEIN SZUDÉTA-NÉMET VEZÉRREL.

Prágából jelentik: A „Bohemia“ jelentése szerint lord Runciman hétvégi pihenőjét egyik barátjának, Dietrichstein grófnak morvaországi birtokán tölti el. Bizonyos körökben tudni vélik, hogy a lordnak ez a barátja közeli barátságban áll Henleinnel, akivel Runciman ezen a birtokon állítólag találkozni fog. Lehetséges, hogy Runciman időközben Marienbadba is ellátogat, ahol esetleg megbeszélést folytat a szudéta-német párt vezérével.

A szudéta-német párt lapja, a „Rund-

schau“ megállapítja, hogy Runciman lord fogadtatása alkalmával a hatósági kiküldetettekkel egyenrangú felekként üdvözölhették a szudéta-német párt kiküldöttjeit. A lap elvárja, hogy a lord szabadon és befolyásmentesen fejtsse ki működését, azonban úgy véli, hogy a küldetés eredményét előre még nem lehet látni.

A HATÁRVIDÉKI CSEH SZERVEZETEK VASÁRNAP Tüntetésre készülnek.

Prágából jelentik: Nemzetiségi körökben kellemetlen hatást váltott ki az a hivatalos jelentés, melyet a belügyminisztérium pénte-

ken este adott ki. Eszerint Czerni belügyminiszter kihallgatáson fogadta a cseh határvidéki szervezetek vezetőit. A hivatalos jelentés csak annyit közöl, hogy a belügyminiszter a határvidéki cseh szervezetek tagjaival szociális és gazdasági kérdéseket tárgyalt meg. Jólétesült körökben azonban a kihallgatással kapcsolatban utalnak arra, hogy a határmenti cseh lakosság élesen ellenzi a szudéta-németek követeléseinek teljesítését. Ugy hírlik, hogy a határvidéki szervezetek vasárnap nagyszabású tüntetésre készülnek a nemzetiségek ellen.

* Felvétel az oradeai Szent Vince-intézet fiu-internátusába. Az oradeai Szent Vince-intézet a fiu-internátusában bennlakásra felvesz középiskolás és állami vagy felekezeti elemi iskolába járó tanulókat.

los pacsirták áradoztak szépen... S lenn, nádírigó-síp, sok-sok tücsökhegedű andalogva halkan kísérte...

Erre is rájött... Meghallotta... Fölfogta... A melódiát... Dallamot... Zenét... Mint ahogy a szeméi kiemelték a szürkeség vigasztalan bölcsőjéből a színek megkülönböztetett eleven szépségét...

Megtelt a lelke hangos színekkel és színes hangok sokaságával — s valami kimondhatatlan vágy kezdte verdesni szárnyával, hogy meglátásainak kifejezést adjon...

Egyszer terelgetés közben csodálatos hangokat hallott... Nem madárcsicsérgés volt, fütty, rigófuvola, vagy nádíverébszólam, — de olyasvalami...

Odalopódzott a nyájjal... Az országút mentén, poros ákácfa alatt, rongyos sátor előtt egy hozzá hasonló korú, ványadt cigánygyerek hegedült...

Izzalomtól reszketve, akadozó lélegzettel léste... Ime ez az, amit ő elképzelt!... Ez az a szerszám, amivel az ember mindent, amire nincsen szó, a szavaknál ezerszer szebben, jobban, érthetőbben elmondhat... Ime itt van a valósággá vált álom: a hegedű!

Közelebb merészkedett... Mindig közelebb... S a végén összebarátkoztak...

Az is olyan nyavalyáska volt, mint ő... A szülei vályogot vetettek a majorban, ő meg a sátra; őrizte s hegedült...

Őszi hervadás volt s a cigányok is elhúzódtak a darvakkal... Jani hegedű nélkül maradt, mint a hallgatásában is borongó gordon-

ka... Hisz' úgy szeretett hegedülni...

Megestek a szívek a nyomorúságán, mi volt mást tenni. — vettek neki hegedűt!...

Nem igen játszott nótákat s a húrokat csak halkan csevegtette... Mint mikor anyamadar este a kicsinyeit fészékén altatja...

Egyszer azt mondja az anyjának:

— Edes szülém!... A kisebbik búzavetésünk-ből, a Balog szomszédék felől, minden hajnalban fölszáll egy pacsirta!... Lebeg a levegőben egyhelyt, oszt' szóról-szóra ezt a dalt énekli:

Álla alá vette a hegedűt és elkezdte játszani — holkan, halkan, halkan, mint az árnyékjárás — és finoman, mint a lehellet és mint a szellősuhanás könnyedén — vagy félórán át, a pacsirta himnuszát...

Az édesanyja szinte megdermedt tőle... Nem mintha tán megértette volna, de megérezte, hogy valami csodás nagyszerűségben van része s a zeme könnybelábadt...

Befejezte...

— Edes fiam, igen nagyon szép volt!... Olyan igen nagyon szép, akár az imádság dalban!...

Várjon csak édesanyám: van ám nekünk egy másik pacsirtánk is!... A nagyvetésben, a dülő mentén!... Az meg így énekel:

Es megint elkezdett játszani, de már egy egészen más pacsirta-himnusz a gyerek...

— Magának melyik tetszik jobban, édesanyám: amit az első, vagy amit ez a második pacsirta énekel?...

— Ó, edes fiam, hát már hogy tudnám én azt megmondani!...

Egyszer a tanya körül két úr vadászga-

Meghalt Bajorország utolsó miniszterelnöke

Münchenből jelentik: Az Irgalmas Testvérek a regensburgi kórházában 70 éves korában meghalt dr. Held Heinrich Bajorország utolsó miniszterelnöke. Held a katolikus centrupárt legmarkánsabb egyénisége volt, aki 1933. márciusában távozott a bajor miniszterelnöki székéből, midőn a nemzeti szocialista uralom bevezetésekor Hitler Epp tábornokot nevezte ki helytartónak. Azóta Held a politikától visszavonultan élt és egy katolikus lap kiadásával foglalkozott.

Panaszok a rendszertelen postai kézbesítések miatt

Mercurea-Ciuc. Saját tud. Bancu, Ciuc-sângheorge és Arnaseni község tizenhatezer lakosa nevében panasz érkezett címünkre, amely szerint pénteken, szombaton és vasárnap a lakosság nem kapja meg a postai küldeményeket. Vasárnap és hétfőn Ciucsanmartin, Cozmeni, Casinoul Nou és Plaesti de Jos község lakossága sem kapott postát, miután ezen a két napon a küldeményeket kézbesítő társaságok nem közlekedik. Carta és Danesti községekbe is rendszeres késéssel kézbesítik a küldeményeket. A két vasut mellett fekvő községben a postai küldeményeket szabályszerűen leadják ugyan a vasutasok, a kihordó azonban csak napok mulva kézbesíti. Ezekre a panaszokra felhívjuk a postavezérgazgatóság figyelmét.

Nagyobb összegű francia és angol kölcsönt kap Bulgária

Belgrádból jelentik: A Politika című lap szófiai jelentése alapján arról számol be, hogy Bulgária a Balkán-szövetség államaival való megegyezés után most már megkapja a 300 millió frankos francia kölcsönt. Egyébként Bulgária és a brit-birodalom közti tárgyalások is a legkedvezőbb mederben folynak és várható, hogy angol pénzügyi körök is megadják Bulgáriának a francia kölcsön mellett a tíz millió fontnyi angol kölcsönt is.

... ott... Sebes eső támadt, föld alá kergette őket... A tanya ambitusán húzódtak meg és elbeszélgettek a gazdával...

Hervatag ősz volt... Már régen elszórta másod- harmadvirágát a lombjaitkult sárguló ákác... Vénülten haldoklott a mező...

Egyszer csak azt mondja csodálkozva az egyik úr:

— Hát a fecskék még itt vannak?... Nem költöztek el?...

A gazda mosolygott:

— De biz' azok már elköltöztek!...

— De hisz' én fecskevevését hallok!...

— Hát úgy igaz!... De csak a fiam csicsereg fecske módjára — hegedűn!...

A két úr összenézett:

— Szinte lehetetlen...

— Nem lehetetlen az, majd hallanak az urak mingyárt külön dolgót is tőle!...

És valóban: egyszer csak a fecskevevés

átsiklott távolról közeledő kolomp-bongásba... A kolomp-bongás meg csibecepogásba... Akkor keservesedik így az aprójszág, midőn szürkületkor éjjeli szállás után kereskedik... Csipogott, csipogott a hegedű, olyan döbbenetes élethű csibecepogással, hogy a két úr szinte elhűlve hallgatta... Aztán áthalkult, átfinomult a csibecepogás tücsökcirpelésbe, ahogy az apró, hatlábú muzsikuskok fűszerezik a holvilágos méla éjszakát... Majd ez is mindig halványabb, vontatottabb, álmosabb, szórványosabb lön — egészen a fölfoghatatlanságig...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

Reggel

a szépség szolgálatában -

Este

az egészség szolgálatában!

Ezért reggel, de főleg este

KALODONT

FOGKŐ ELLEN

A moszkvai japán nagykövet újabb tárgyalásokat folytatott Litvinovval

Tokióban enyhültnek látják a helyzetet. Konoye herceg szabadságra megy

Londonból jelentik: A Sigemitsu moszkvai japán nagykövet és Litvinov külügyi népbiztos között legutóbb folyt háromórás vita után a moszkvai népbiztossg jelentést adott ki, mely elvileg szintén elfogadja a vitás határ felőli vegyes bizottságot. Azonban — mint már tegnap is jelentettük — föltételül azt állítja, hogy előbb a japánok vonuljanak vissza a vitás területéről. A moszkvai hivatalos jelentés kiadása után Sigemitsu nagykövet ismét fölkereste Litvinovot s erről Sigemitsu olyan jelentést tett, hogy ennek folytán Tokióban a hangulat lényegesen enyhült. Illetékes japán körök úgy vélik, hogy a csütörtöki szovjet-válasz nagy általánosságban elfogadható. Ez azt jelenti, hogy japán mindenáron a viszály békés elintézésére törekszik.

Konoye herceg miniszterelnök péntek délután rövid pihenőre Tokióból egy közeli fürdőhelyre távozott. Ezt is úgy magyarázzák,

hogy enyhült a helyzet Japán és Moszkva között.

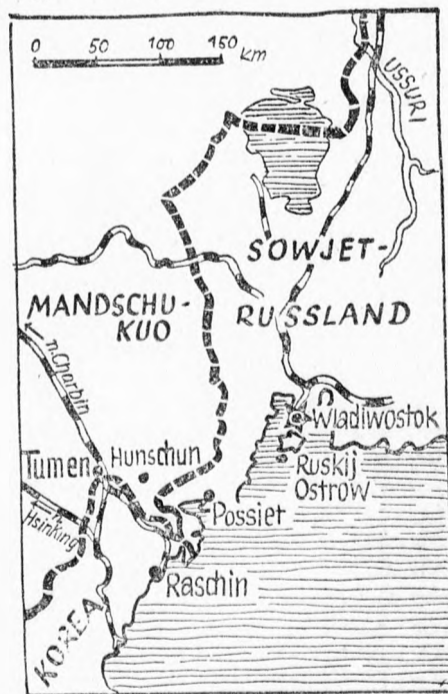
NAPONKINT HAT OROSZ CSAPAT. SZÁLLÍTÓ VONAT MEGY A MANDZSU HATÁRRA.

Pekingből jelentik: Szibéria felől a mandzsuriai határ irányába nagy csapatzállítások folynak. Mukdeni utasok úgy tudják, hogy naponkint hat nagy csapatzállító vonat érkezik a határterületekre.

Tokióból jelentik: Pénteken a mandzsuriai határvidéken ismét kiújultak az orosz provokációk. A délután folyamán több orosz repülőgép szállt fel Csangkufeng felé, de a japán légharító utagek az orosz gépeket visszafűzték.

A szovjet tüzérség is akcióba lépett pénteken és hevesen bombázta Csangkufeng területét, valamint a Holyo folyó környékét. A japánok nem viszonozták az oroszok tüzelését. Később három szovjetrepülő bombázta Csangkufenget, de a japán légharítók ezeket is elűzték.

A Domei távirati iroda figyelemreméltó hírt közöl a csendes-océáni francia tengeri egységek fokozatos tengeri tevékenységéről. A Paracelus szigetek környékén 7 francia tengeralattjáró bukkant fel és végzett hadmozdulatokat. A franciák Kvang-csu erődítményét is több ágyúval megerősítették.

Az orosz-japán feszültség színhelye: Korea és mandzsuriai vasutvonal.

— Hát ez valami nagyszerű, valami fölséges!... Lehetetlen egy ilyen tehetséget parlagon hagyni!...

— Magam is azt mondom!... Igazad van!...

Mikor visszatértek a fővárosba, felhívták az illetékes körök figyelmét a csodahegedűre.

— Hát természetesen, hogy kiképeztetjük!... Jegyzőkönyvbe foglalták az esetet és megindult az eljárás...

Biz' ahhoz egy-két esztendő kellett, hogy megszülessék a határozat. Jelentkeztek a fiú, az állam gondoskodik a kiképeztetés költségeiről!...

A két úr személyesen ment le érte:

— Adjon Isten jó napot, hol a Jani?!...

— A Jani?...

— Az az, a Jani!... csak nem történt valami baja?...

— Aztán mit akarnának vele az urak?

— Az állam kiképezteti hegedűművészek!... Ugy ám!...

— No, azt ugyan nem képezteti!...

— Dehát mi történt? Hol van?...

— Ahol szántja a dombot, oszt eszibe sincs már a hegedű... El is adtuk még tavaly, egyheti vályogvetésér' egy cigánylegénynek!...

— Jóságos Isten, — hát mi történt a gyerekekkel?...

— Azzal?... Az történt, hogy meggyógyult uram!... Meggyógyult, megerősödött, szánt, vet, kapál, kaszál, — farsangba meg is házasodik!... Röndös maga gazdája lesz abúl, nem muzsikus!...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

...

Az egyik úr megragadta a másik karját:

Buziás gyógyfürdő (Román Nauheim)

Természetes, pártlan szénsavas, radioaktív sós, vasas forrászavakkal. Biztos gyógyhatás Szív és vérkeringési zavaroknál, szervi elhízásos érrelmeszesedés, vesebaj, vérszegénység izomcsúsz, hólyaghurut és kimerüléssel idégesség esetén. Női betegségek a változások zavarok, fertőző betegségek, mérgezések nyomán felépített idegbajok (Tabes) esetében a legjobb eredménnyel. Ivókurák szakorvosi kezelés.

Kitűnő konyha. Elsőrangú szállodák. Diétás penziók mérsékelt árakkal. Modern napfényes szabad uszoda. A CFR vonalán utazási kedvezmény. — Allandó katonatene. Pausálárak az „Európa” utazási irodák útján. Fürdőidény május 15-től október 1-ig. Prospektust, felvilágosítást szívesen küld: Muschong Buziási Gyógyfürdő R-T.

FÜRDŐIGAZGATÓSÁG, BUZIAS, BANAT.

Munka, műveltség és szervezkedés emelte föl a finn mezőgazdaságot

Helsinki, augusztus hó.

Saját tud. A finn paraszt sohasem volt jobbágy. Ösödök óta birtokosként élt a földjén, amelynek boldog munkálásában nem háborította senki. Amióta pedig a földreform során a földbirtokmegosztás egyes nagyobb ellentéteit ki egyenlítették az ország területének több mint fele a kis- és középbirtokos parasztság kezében van. A mezőgazdasági birtokmegosztás, amelyen elsősorban nyugszik Finnország társadalmi egyensúlya, azt mutatja, hogy 100 hektárnál nagyobb magánbirtok a mezőgazdaságilag művelt területeknek csak 6 százalékát teszi, míg a legnagyobb részt, 34 százalékot a 10—25 hektár területű kis- és középbirtokok foglalják le. Ezek ugyan a mezőgazdasági lakosságnak csak 18 százalékát teszik, de a föld 34,2 százaléka van a birtokukban. Számra legtöbben vannak azok, akiknek birtoka 3-tól 10 hektárig terjed, ezek a mezőgazdasági népesség 38 százalékát jelentik és a földnek közel 27 percentje van a kezükben. A 25—50 hektáros középbirtok a terület 18 százalékát, az 50—100 hektáros középbirtok pedig a terület 8,5 százalékát vallhatja magáénak.

Ez a kisbirtok- és középbirtokgazdálkodás azonban bámulatatosan intenzív és termelt mennyisége évről-évre jelentősen szaporodik.

Annak a rendkívüli fejlődésnek ellenére, amit az ipar terén az utolsó húsz esztendőben Finnország elért, a mezőgazdaság és az agrártermelés fontossága az ország gazdasági élete szempontjából még mindig megtartotta vezérszerepét. A földművelés maradt a finn népnek főfoglalkozása, amit bizonyít a statisztika, amely szerint 1800-ban másfélmillió ember, a lakosság 75 százaléka, 1900-ban 1,847.000 ember, tehát a lakosság 68 százaléka, 1920-ban 2.000.000 ember, a lakosság 65 százaléka, 1930-ban még mindig 2.000.000 ember, a lakosságnak 59 százaléka, 1935-ben, 2.800.000 ember, a lakosságnak még mindig 55 százaléka. Ez a közép- és kisbirtokos osztály a vele együtt a mezőgazdasági cselédek a jómód és a megelégedettség boldog polgárai. Komoly, csendes, de kemény és öntudatos birtokososztály ez, amelynek döntő befolyása van Finnország politikájára, gazdaságára és egész közéletére.

„A MI BIZTONSÁGUNK AZ ÖNÁLLÓ FINN PARASZTSÁG”

— A mi védelmünk és biztonságunk, — mondotta nekem a kormány egyik tagja —, amely kifelé és befelé egyformán biztosítani tudja a rendet, a szabadságot, a békét és a biztonságot, az önálló és jómódú finn parasztság.

Ez a birtokos osztály, különösen annak középbirtokos része, földjét a legmodernebb elvek szerint a belterjesség pontosan kidolgozott rendszerével műveli. Erre páratlanul tökéletesen szervezett mezőgazdasági oktatás neveli a népet. Maga az állam egész sereg nagyobb minisztervezetett lovagbirtokokat s ezek mint példaképek szervezettek mutatják be az okos és jómódú belterjes gazdálkodás formáit és új eredményeit. Espoóban megnéztünk egy ilyen mintagazdaságot, ahol, hogy egyszerű hasonlatosul éljek, még a sertések is szalonban laknak. Hát még a bércekek. Hogy azután a tehénistálló ragyog az egyszerű tisztaságtól, az ezek után egészen természetes. A tehén talán a legfontosabb az egész finn mezőgazdaságban. A tej és a vaj, ez a két finn termék az agrárexport legfontosabb cikke s ha a fát Finnországban földarany-nak nevezték el, a vajukat bátran hívhatnák sár-

ga valutának, hiszen például Angliával szemben hosszú éveken át ez volt a legfőbb fizetési eszközük.

NAGYON FURCSA A FINN TEHÉN

A finn réteken aprótestű, kisfejú, rövidszarvú tehének legelnek, részben az Északon általában divatos fekete-fehér hollandi fajta, részben a saját hazai fajtájuk. Ez mindenesetre a legfurcsább tehén, amit valaha láttam. Színe sárgásbarna, de a feje formájában, pofájában, szemének elhelyezésében, füle tartásában tökéletesen hasonlít a gimzszarvashoz. Hogy ebben mennyi része van az ősi leszármazásnak, vagy a tenyésztési keresztelésnek, azt csak valami finn szakember tudná megmondani, de bizonyos, hogy amikor az erdőben szembekerül öt-hat ilyen tehénnel valaki, önkéntelenül az agancsot keresi a homlokukon. Nos, ezek a furcsa, kicsi, sárgásbarna tehének, amelyek a magyarországi szimentáli mellett szinte törpének tetszenek, fantasztikus mennyiségű tejet adnak. Erre nézve elég megemlíteni, hogy amelyik tehén a napi 14 kilo tejtárlatot nem tudja elérni többé, — az már mehet is a vágóhídra. Ez a tej pedig olyan dús és értékes, hogy a legkiválóbb exportvaj készülhet belőle. Közel több mint ötnegyedmillió két évvel öregebb tehén áll a finn mezőgazdaságban, amely 14.000 tonna vajat exportál. A dús legelőn viruló egyszerű szénán kívül azonban az állam még külön gondoskodik a tejgazdaságról, mert szövetkezetek útján rendkívül olcsó téli takarmányozásról gondoskodik.

Hogy a mezőgazdasági termelés fejlődéséről képet tudjunk alkotni, elég megnevezni két számot: 1907-ben az egész vajtermelés 12.000 tonnát tett ki, — 1929 óta sohasem volt 24.000 tonnán alul, sőt 1931-ben a 28.000-et is elérte.

ÉGHAJLATI VISZONYOK

A finn mezőgazdaság voltaképpen az ország nyugati és délnyugati részében virágzik, amelynek földje is, de még inkább az éghajlata sokkal kedvezőbb a mezőgazdaság számára, mint az ország többi részében. Közép-Finnország, amelyben a mezőgazdasági évad mintegy 160—190 napot enged, sok esőjével és elég kedvező klímájával elsősorban a szén- és a zab termelésére alkalmas, az északi részben az árpa a főtermény, míg a déli és délnyugati sarkot, amelyet az ősi gabona területének hívnak, a legkedvezőbb éghajlat. Itt a minimális hőmérséklet nyáron 16 fok körül van, májustól szeptemberig pedig átlagban 12 Celsius fok. A tavaszi fagy erre ritka s a mezőgazdasági évad közel 220 napig tarthat. A nap igen erős s mivel az ország a 6.

és 7. fok északi szélesség között fekszik a rövid nyári éjszakákkal a nap áldott érlelő hatása majd az egész napon át tart. Az északibb részeken, amelyet az árpa vidékének neveznek, már nem ilyen kedvezők a viszonyok, a nyár rövid, a fagyveszély pedig nagy. A júniusi minimális hőmérsék 10 Celsiusra, a május—szeptemberi 6 Celsiusra megy le, a mezőgazdasági évad legfeljebb 120—150 napra terjed.

Ezekben a nagyrészen kedvezőtlen és csak kis részben kedvező termelési viszonyok mellett az emberi munka, a szorgalom, a fáradhatatlanság és az aránylag magas műveltség az, ami a finn agrártermelés magas sikereit és állandó emelkedését megmagyarázza.

AZ ÁLLAM IS GAZDÁLKODIK

Nem szabad elfelejteni, hogy az állam maga az egyik legnagyobb földbirtokos, amely a mezőgazdasági területnek 39,70 százalékát, az erdőterületeknek 39,78 százalékát birtokolja s így a mezőgazdaság fejlődésére közvetlenül igen nagy befolyást tud gyakorolni. A nemzeti vagyonnak a mezőgazdaság mintegy 18 százalékát teszi, de ha az erdők értékét hozzávesszük, akkor ez a szám 45 százalékra megy föl. A mezőgazdaság évi hozama azonban az 1926—1930-as időszakban már majdnem elérte az ötmilliárd finn márkát (500 millió pengő), ma pedig jóval hat és egyegyedmilliárd márka fölött van, ami a nemzeti jövedelemnek körülbelül harmadrésze. Nem szabad azonban elfelejteni, hogy bár az ipar ennek dupláját hozza, a finn ipari földforgásban elsősorban a mezőgazdasági termények szerepelnek, hiszen Finnországban magát az erdészetet is nem a földműveléshez, hanem már az iparhoz számítják.

A finn mezőgazdasági területek egyik vezetője a következő érdekes nyilatkozattal világította meg a finn mezőgazdaság helyzetét:

— Agrártermelésünk 1920 és 1935 között mintegy félmillió hektárral növelte a gabonával bevetett területét, a takarmányozási terület pedig közel 45 százalékkal. Szakoktatásunkkal, propagandáinkkal, de különösen tejtermelési szövetkezetekkel elértük, hogy minden egyes téhen tejtermelése átlagban 30 százalékkal emelkedett, ugyanakkor az önálló mezőgazdaságok száma mintegy 50.000-rel több lett, a földmőrm következtében pedig az önálló mezőgazdák száma megduplázódott.

Amióta Anglia csökkentette vajvásárlását Finnország is kénytelen volt a kanadai búza behozatalát korlátozni. Ez arra vezette a finn mezőgazdaságot, hogy fokozottabban foglalkozzék a búza- és rozstermeléssel. Ma már ebben ott állunk, hogy hovatovább önállóítani tudjuk magunkat a gabonatermelésben.

SZÖVETKEZETEK SZEREPE

Azt lehet mondani, hogy lázas fejlődésen ment át az utolsó húsz évben mezőgazdaságunk is, amelyben nemcsak minden egyes mezőgazdának van saját erdeke, hanem a különböző mezőgazdasági szövetkezeteknek, amelyek egyesült erővel dolgoztak a finn mezőgazdaság színvonalának és értéktelenségének emelésén. Első mezőgazdasági szövetkezetünket a XVIII. század végén alapították, de a szövetkezeti ügy jelentősége különösen az utolsó két évtizedben lett döntő fontosságú. A szövetkezeti mozgalom zéniállás vezetőt talált Hannes Gebhard professzorba, aki mértékadó befolyása alatt tartotta hosszú időn keresztül az egész szövetkezeti ügyet. A termelési szövetkezetek mellett a hitel-szövetkezetek is rendkívüli munkát végeztek, mert ezek tették lehetővé, hogy kisgazdánk olcsó hitellel a maguk gazdaságát korszerűen átalakíthassák. Külön szövetkezeti központ gondoskodik arról, hogy mezőgazdánk takarmánygép- és műtrágyaszükségletüket a lehető legolcsóbban és legjobb minőségben kapják meg. Ennek a szövetkezeti szervezetnek áralakító hatása volt a piacon, úgyhogy a magánkereskedelem is ehhez igazodik. Külön vajszövetkezeink foglalkoznak a vaj és a sajt exportjával, ami lehetővé tette, hogy a kis parasztgazdaságok is részt vehessenek ennek a fontos exportcikkünknek az előállításában, hogy a tej fölhasználása kis-

LEIPZIGER HERBSTMESSE 1938

Oszi Lipcsei Vásár

Megnyílik: augusztus 28-án

Bármilyen felvilágosítást nyújt a

LEIPZIGER MESSAMT

Leipzig, Deutschland

60%-os utazási kedvezmény a német vasúton.

vagy

a vásár füzetelefbeli képviselői: Eugen v. Angerbauer, Timișoara, I. Str. Gen. Praporgescu 2
Tel. 70. és Ludwig Schuster ezredes, Oradea, Str. Nic. Jorga 1. Tel. 2135.

gazdáinknál épp olyan tökéletes legyen, mint egy mintagazdaságban. Külön ki kell emelni a szövetkezet biokémiai kutató állomását, amelynek sikerült a zöldtakarmánynak olyan korszerűsítését elérni, amivel a takarmányozást lényegesen olcsóbbá lehetett tenni. Ehhez csatlakozik a finn fogyasztási szövetkezet, a S. O. K., amely közel másfélmilliárdos forgalommal szintén elsősorban a mezőgazdasági lakosság szükségleteit elégíti ki. Az a mérsékelt árszínvonal, amely Finnországban állandósult, elsősorban a S. O. K. működésének köszönhető, a S. O. K.-fiókok és a finn detailkereskedelmek között egészséges, de nem barátságatlan verseny van, amelynek a mezőgazdasági lakosság látja hasznát. A mezőgazdasági szervezeteket mintegy összefoglalja a mezőgazdaságpolitikai szövetkezetünk, amely a háborús években keletkezett és amely azóta is mindig pártokon fölül igyekszik befolyást gyakorolni az adó, vám és a kereskedelmi szerződés politikájára. Ez a szervezetünk teljesen független az államtól, semmiféle szubvenciót nem élvez, épp ezért egészen szabad mozgása van a gazdaságpolitikában és sikerült is a különböző politikai pártokat és a különböző gazdasági ágakat annak belátására bírni, ami ma már vezérlő gondolat Finnországban, hogy a finn mezőgazdaság nemcsak a finn gazdákra nézve fontos, hanem az egész finn nemzet életének egyik alapja és biztosítéka.

Németh Kálmán dr riportja

Kiemelték a bucovinai őserdőből a „LOT” nevű repülőgépet romhalmazát, amely tizen-négy utast temetett maga alá

A „Magyar Lapok” munkatársának riportja a szörnyű légidráma színhelyéről

Vorniceni, augusztus hó.

Bucovinai tornyunk fölött naponként víztellett, te csillag, te szívemhez nőtt aranyos lengyel gépl... Sohase hittem, hogy én fogom megírni egyszer a gyászjelentésed. Dupla motorod lármája mindennap kifűtött a papilakból az udvarra. Becsapódott az imakönyvem, abbamaradt az írásom, etetlenül maradt legkedvesebb özikém, ha te jöttél ötkor és ezüstözött lépkéhdád incselkedni kezdett szomjas és látványgyó szememmel. Kiskoromban volt egy szimpatikus csavargó-pajtásom, aki esténként szintén a kapuba fűtött, úgy, ahogyan te... Látod, már nem is emlékszem a titokzatos és megbeszélt jeltre, amivel csalogatott?... De a te beszédedre még határozottan emlékszem, hiszen csak a napokban némult el. Ezeket búgta nekem naponként ötkor:

— Papbácsi!... Innen fentről nem látok a

falud mellett se színházat, se egyetemi könyvtárt, se vasúti állomást. Csak félig elsodort falut, a nagy árvizek iszapját és jégtől tönkretvert mezőt. Gyere innen!... Gyere velem gondolatban csavarogni. Gyere, te a repülő barátja vagy. Eszedbe juttatom párizsi repülőútd kedves emlékeit. Én mindennap széjjeltépek a tornyotok felett a szövődő pókhálót és szép, modern muzsikával kedveskednek a motorjaim. Maradsz!...

„Tessék hozni tíz szentséget...”

Gajnesti a legfrissebb filialisom. Ugy kellett nekem ez a hat templom, mint Szegednek az árvíz. De nem is donációs papír szerint, vagy szerződéses papír szerint, hanem „légyypapír”-szerint lettünk mi egymáséi, Gajnesti meg én. Völgyeinek tündéri szépsége volt a légyypapíron, aminek mása csak

Runciman lord felesége társaságában megérkezett Prágába. Képünk az érkezés pillanatában készült az angol diplomatáról és feleségéről.

A »Bayer« üzemek minden látogatóját csodálatba ejti a szigorú és gyakori ellenőrzés, a szinte túlzottan tetsző gond és tisztaság a gyógyszerek előállításánál. Egyetlen tablettát sem érint emberi kéz! A Pyramidon tablettát is »Bayer« gyártmány és mivel sokan utánozzák, bevásárlásnál mindig ügyelni kell a »Bayer« keresztre! A

Pyramidon
TABLETTÁK

valódiak csak a »Bayer« kereszttel.

kettő van: a prahovai és a kolibitai völgy. Erdemes érte akárhányszor átusztatni a veszedelmes és szeszélyes Moldván, az ókirályságba. Csakhogy ott a hegyeken és vadregényes erdőknél kívül egyebet is észrevettem. Hiszen itt, ahol jóllakik a turista szomjas szem és ezüst itatóvályuból iszik a szorvas, amit a jó Isten nagy faragógigánya, a Moldova ötvözött neki: itt éhen kell elpusztuljon a hívő lélek. Esztendőnkint egyszer lépi át papi ember lába a gajnesti templom küszöbét. A faticeni parókus, de lasiban professzorokodik. Missziózní kezdtem a hűhű német kolóniát suttymban, mindaddig, amíg kitudódott és a püspököm mosolygva a nyakamba varrta őket mindenestől. Gajnestiben játszódtok le Románia legszörnyűbb légi drámája tizen-négy rikoltozó szereplővel és egy 5000 kilós „Lochheed” típusú amerikai gyártmányú géppel, amelyik egy másodperc alatt úgy töröli széjjel, mint egy kőhöz csapott lámpacsó.

Mikor az irtalmatlan vércse galambot tép széjjel az erdőn: tisztességesebb rendben hagyja hátra a kopaszított szárnyakat és rakja „tányerszélre” a csontokat, ahhoz a százszor irtalmatlanabb vércséhez, a bucovinai Viharhoz képest, amelyik ezuttal ezzel a drága géppel és halálthörgő emberekkel elbánt.

Itt vagyok újból Gainestiben, ahol ez a Vércse az erdőben embereket evett. Hogy néz ki az a büszke két szárny? Az egyik még mindig fel van nyársalva egy óriásfenyő dardáján, amelyik tetőtől-tővig fullánkka változott, a repülőgépet keresztülnyársalta, de úgy, hogy a kabinon is keresztülfuródot és megölte szerencsétlen utasait. Alig tudom lesilabizálni a szárny felírását, pedig az igen világos modern betűkből, „helga”-típusú betűből vannak rányagytva az ezüstözött, csillogó szárnya. A másik fán: másik szárnydarab van felnyársalva. Az egyik szárnydarab az a szegény halott ezüstmadár fejét borítja, rajta a felírás folytatása lengyel nyelven:

„Polske... Linie... Lotnicze Lot...”

Mindenik lengyel szó alatt a repülőkabinnak egy-egy négyzet alakú ablaka. Azokon nem tanácsos benézni, de nem is volt szabad, mert a csendőr onnan rögtön elhúzza az embert, legalább is abban időben, amíg a kabin „tele volt” halott utasokkal. Csak ketten néztek be azon a szörnyű ablakon. Az első az éppen Gainestiben nyaraló N. Stamate vadászörnagya volt, aki szemtanúja volt a repülőgép zuhanásának és aki a királyi uradalmak fűrészgáráiban összetoborozta 50 hívet, elnyújtott rajonban állította fel őket és rögtön a repülőgép keresésére indult velük; negyvenöt perc múlva találták meg a roncsokat. Néhány perc múlva már Karl Burisch nevű híthű hívet és gajnesti gondnok már berregtette a telefont a falumban:

— Tessék legalább tíz szentséget hozni...

Reménytelen üzenet volt... Ugyis tudta, hogy szombaton délután már útban kell lennem Gainesti eflé... Ugyis tudta, hiszen lát-

hatta, hogy a tizennégy ember közül, akik közül háromnak apró feszület, egynek pedig Mária-érem volt az inge alatt, a nyakában egyetlenegy se él már.

Benézett Stamate őrnagy úr, a bátor, szép katona az ablakon. Benézett és olyan sápadt lett, mint a halál. Csak akadozva tudta kiadni a parancsot a Gainestiből éppen érkező csendőröknek.

— Alljatok ide fiaim az ablakokhoz, de senkit bepillantani ne engedjétek!

Reggel azonban, vasárnap reggel 7 órakor egyszemélyes repülőgéppel érkezett Cernautiból. Egyesegyedül érkezett azon egy repülőmérnök, Bodea, akinek az édesapja a lengyel gépen utazott és egyike volt a tizennégy áldozatnak. Ez a fiú az édesapját kereste. Idegtépő volt ennek a kis gépnek a zaja, amelyik az erdő fölött, a halott gép felett keringett zokogó bűgással. Bodea repülőmérnök hamarosan meg is találta 78 éves édesapjának szétzúzódott érkezőporsóját, a repülőgépet. Egészen közel ereszkedett az erdő fölé, majd egy pillanat alatt nyílegyenesen kezdett repülni az őserdő gyűrűjéből, hogy valahol leszállhasson. Bucsoia-ban Sidorovici szülőfalujában egy tarlón végül leszállt és onnan egy Kibek nevű német kovács szekerén jött fel az erdőbe. Néhány negyedóra múlva azon a rettenetes ablakon át ő is benézett... Ha az édesapját látja meg először, talán nem remül meg így a bátor pilóta. De éppen annál az ablaknál, a japán atiasé fekete civilben meghalt, szétarabolódott, nyitott szemű holtteste nézte az ablakot. A stromig fog kísérni engem is ez a ferdére vágott, nyitott mandulaszem. A pilóta szégyel sírni, de lábain megállani nem tud. Leül egy rönkre és gyorsan vizet kér. Vizet igen hamar találunk. Maga a hely is, ahová a Locckheed-Elctrica gép zuhant, ugynevezett bonyhás, vizenyős gödör egy éles szögben ereszkedő, képzelhetetlenül sűrűn benőtt, őserdő oldalán. A roncsoktól pontosan 14 méterre egy ragyogó tisztás ékelődik be az őserdőbe. Ha ide zuhan a gép és nem a 30 méteres szuronyokba: néhányan talán megmenekülnek.

Bodea mérnök úr megmossa az arcát, aztán a tenyerébe temeti okos fejét. Mindenfelől csörög, ropog az avar: gyűl a nép. Frasinból, Platonitáról: megérkeznek a nejrileasai csendőrök is. Egy ortodox pap érkezik feleségével együtt: mindketten lóháton. Gyertyákat hoznak, a földbe szúrják és meggyújtják azokat.

A törött propellerhez igen közel a ráncszedett, kiborult bőrülés, a két pilótaülés. Kotorba kapitány, a gép vezetője arccal a földnek borulva szorongatja görcsösen a kormánykereket. Az álla alatt egy kegyetlen és vastag fenyőág fúródott be, ami kinyomta az agyvelejét. Reá van borulva a hátára a másodpilóta, a szőke, lengyel Nartkowsky. Mint az acélfésű fogai, úgy végigskalpolták fejét a fenyőágak. Két aranystráfos, bajtársi kezével át-

öleli balról a kapitányát. A gép hátsó részében a roncsok közül szintén némileg kiesve a gépből: a rádióosztály, aki zuhanás közben, az utolsó másodpercben is adta jelzéseit, az utolsó, bezáró szóig:

— Zuhamunk, végünk... Pokváljone Jézusz Krisztusz. — A lengyel szavú „Dicsértésekkel” fejezi be életét.

Holtfenger

A Holt-tenger fölött nem szabad repülni a madárnak, mert a gyilkos párák megölik és holtan bukkik le. Hát Holt-tengerré váltott ez a Bucovina, ahol 3 év óta mi minden héten kikapunk?... A mi falunkban már nem is harangoznak „vihár elébe”, mert a mi kenyérünket már ugyanis elvitte a vércse, a Vihar és az lesz a vége, hogy rendre bedeszakázák az ablakokat és elbujdosnak a híveim... Ugy lát-szik, hogy még a madár is megjárja, aki a szurkoszagu, fenyőbalzsamos Zöld-tenger, Bucovina felett elrepül.

Ez a szombat is rettenetes volt, amikor Gainesti felé indultunk két irányból: mi két lóval, ők pedig kétszer kilencszáz lóval. Mindenfelé zúgtak a harangok: sirták a királyfi három bánatát, a felújult balladát. Felséges halott jeküdt ravatalán, az anyakirályné, Vornicenitől 4 kilométerre, Stroestiben, a szomszédfaluban viszont a királyfinak, Mihály nagyvajdának legkedvesebb osztálytársa, az immár hatra apadt királyi osztály bucovinai képviselője, Gheorghe Gramada feküdt halva. A király fiának osztályában ő volt a legjobb tanuló. A kocsim szembetalálkozott Apostoleanu ezredes, Suceava vármegye prefektusának autójával, aki éppen Károly király öfelsége óriási, fehér rózsából font koszorúját hozza a temetésre. Azonkívül Albulia Nagyvajdájának a ravatal mellől küldött csupaszív levelét, mely a következő szavakkal kezdődik:

— Plâng, plâng, plâng... sírok, sírok, sírok! Te voltál a legkedvesebb, legaranyosabb szívű pajtikám!

Malinban kétségbeesetten himbálózta a felhőhajtásra szentelt harangok: azért mégis megindul a jég. Ilyenkor továbbmenni nem is lehet. Ki kell a kocsiából szállani, az újjezt kocsiának segíteni: megfékezni az egyik lovat.

És a borzalmas viharban bűgni kezd egy repülőgép... Jaj, de megirigyeltem hirtelen. Mondom a kocsisnak:

— Lajos, annak van jó dolga odafönt. Az a vihar fölött röpi, szép napsütésben. Irigykedő arcomba vág a jég. De arra az imént halott berregés ismét felhangzik. Félperc múlva ismét. Mondom:

— Ez a gép eltévedt a viharban...

Ezt a gépet látta meg félperc múlva Stamate őrnagy úr Gainestiben. Ezt a gépet gyászolják most a földbeszárt gyertyák. A megirigyelt utasokat számolja össze most a bizottság. Mindeniknek külön blokkot nyitnak fel.

* Aki friss és munkaképes akar lenni és lehetőleg el akarja kerülni, hogy kemény legyen a széke, emésztése meg legyen zavarva, gyakran fájjon a feje és a bőre tele legyen mindenféle pattanásokkal, az ígyék hetenként egyszer-kétszer reggelizés előtt egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet. Kérdezze meg orvosát.

Házivászonból varrott, külön vászonzsákot hoz mindeniknek a fekete térdnadrágban és trikóban dolgozó cernauti legény, aki darabjait összeszedi a roncsok közül, aztán egyenként diktálja hangosan a náluk talált értéket, pénzt, ékszert és papírokat, amit a bizottság betesz a tarsolyba és gondosan leblokkol.

Frasin felől már megjött a külön koporsókkal a fekete autó. Pontosán 4 órakor megindul a szomorú menet. A két könnyebb halottat 4-4 ember viszi külön hordágyon. A többi 12-öt 6-6 ember viszi a rendkívül nehéz úton. A roncsokat csak most, 10 nap múlva lehetett szétszerelve elvinni a gainesti sötét erdőből, de most is csak részben. A vadon nehezen engedi ki a markából a megcsúfolt, a meglepett és széjjel szaggatott drága zsákmányt. Jósziú nép a bucovinai. Erdei virággal borította el a hordágyakat. Koszorúkat font. Öszinte szívvel sír. Szívigfúró a sok hirtelen megszületett, gyorsan improvizált havasi ének a 14 halott nyomában.

Jelentős változások a magyarországi sajtóban

Budapestről jelentik: A „Kis Ujság” értesülése szerint a közeljövőben két ellenzéki napilap is megszünik Budapesten. Az egyik a dr Berényi Sándor szerkesztésében megjelenő „Nemzet” című lap, amely szombaton jelentette be utolsó számát. A másik lapnak a nevét a „Kis Ujság” nem közölte, azonban úgy tudják, hogy a „Magyar Hírlap”-ról van szó, amely állítólag vasárnap reggel jelenteti meg a legutolsó számát.

Ugyanakkor a lap azt jelenti, hogy egy újabb napilap indul meg rövidesen a magyar fővárosban „Magyar Nemzet” címen. Az új lapot a „Magyarság”-ból kivált Pethő Sándor főszerkesztő és Hegedüs Gyula szerkesztik.

Ertesítés!

A deva-telepi „Szent Antal” templom építobizottságának nevében hála köszönetet mondok mindazoknak, akik a Szent Antal kilenceddel kapcsolatosan szives adományaikkal segítségünkre siettek.

Minden áldozatosságért legyen bőséges jutalom az Ur Jézus áldása és pád. Szent Antal égi pártfogása.

Midőn hálálkodunk, egyben bocsánatot is kell kérnünk jóakarató segítőinktől, hogy a beígért ajándék-imakönyv elküldésével késni vagyunk kénytelenek. Ha csak tőlünk függött volna, eddig már mindenki kézhez kapta volna imakönyvünket. Azonban előre nem látott nyomda-technikai akadályok juttattak minket abba a nehéz helyzetbe, hogy csak októberben tudjuk imakönyvünket jötevoinkhez eljuttatni. Tehát ami késik, nem mulik! Októberben biztosan jövoünk az imakönyvvel.

Addig is kérjük jötevoink szives türelmét és őszinte bizalmát, mert hiszen, ígretünk teljesítésének némi késése senkit sem jogosíthat fel annak feltételezésére, hogy mi esetleg pád. Szent Antal nevével egy szent akció keretében visszatérünk élni.

Az ajándék-imakönyvnek szebb és jobb elkészítésével akarjuk szives jötevoinket kárpótozni októberig tartó áldozatos türelmükért.

Addig is szives megértésre számítva vágyunk áldozatos jötevoinknak azonos bőséges szeretettel:

P. Varga Irenus
székfőnök plébános, a templom-
érték bizottság elnöke.

Deva, 1938. augusztus 1.

Sportvonat Budapestre

útlevél és vizumnélkül, csak egy fényképes személyazonossági igazolvánnyal.

Indul szeptember 8-án reggel. — Budapestről visszaindul szeptember 14-én reggel.

Beiratási árak:

Oradea—Budapest és vissza lei	1340.
Arad » » » »	1340.
Timișoara » » » »	1460.
Cluj » » » »	1520.

Beiratkozási határidő: szeptember 2-án esti 7 óráig az ország összes

WAGONS-LITS / COOK és EUROPA

menetjegyirodáiban.

HIREK

MAGYAR LAPOK Keresztény magyar napilap

Oradea, Strada Regele Carol II. 5

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldön: Egész évre 800, fél évre 400, negyed évre 210, egy hónapra 70 lejt.
Magyarországon: Egész évre 50 P, fél évre 25 P, negyed évre 15 P.
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepeken 24 fillér.
Postafelrakóképzési csekk számlánk száma: 80.037
Telefon: 12-27.

Cluj-i szerkesztő: **dr. Sulyok István**

Kéziratokat nem örvényünk meg és nem adunk vissza.

Időjárás

A bucsuresti időjárás-kutató intézet jelentése szerint várható időjárás: Sok helyen újabb zivatar, a hőmérséklet lassan csökken, a szél kisebb mértékben erősödik.

Eltették özv. Árkosy Lajosné

Clujról jelentik: Pénteken délután a város magyar társadalmának osztályán részvéte kísérette utoljára özv. Árkosy Lajosné, a jótékony-ságáról ismert nagyszonyt, a transilvaniai magyarság egyik értékes és munkás tagját. A nagyszony koporsóját a házsongárdi temető halottas kápolnájában ravatalozták fel. A koporsót valóságos virágerdő borította. Özv. Árkosy Lajosné, mint megirtuk, Oradeán halt meg s onnan szállították holttestét Clujra, ahol munkában gazdag életét eltöltötte. A gyászszertartást Márton Áron kanonok végezte nagy papi segédlettel. A gyászolók soraiban ott láttuk a cluj-i magyar társadalom számos vezető-tagját. Megjelent a temetőben többek között Bethlen György gróf és felesége, Varga Béla dr. unitárius püspök, Reményik Sándor, a kiváló költő és mások. A katolikus Missziós Nővérek teljes számban vettek részt a temetésen. A gyászszertartáson egyetlen beszéd sem hangzott el. Márton Áron kanonok imája után a „Szürke nővérek” énekeltek gyászdalokat. A koporsó után a ferencrendi szerzetesek és az összes katolikus szervezetek tagjai, a református diakonissza-nővérek és más szeretetegyesületek képviselői és kiküldötti haladtak, de ott láttuk a temetési gyülekezetben a város szegényeit és elesetteit is, akik zokogva kísérték utolsó útjára a jótékony nagyszonyt.

HAJTÓVADÁSZATOT RENDEZTEK A FŐVÁROSBAN A SZERENCSELOVAGOK ÉS FEKETEVALUTÁSOK ELLEN. Bucsuresti. Saját tud. Szombat hajnalban a fővárosi rendőrség nagyszabású razzitát tartott a kávéházakban. Egyidőben vontak rendőrkordont az Elit, Royal, Corso, Wilson és Caffé de la Paix kávéházak köré. Sok szerencselovagot vettek őrizetbe és rengeteg feketézöldet tartóztattak le. A feketézöldök pánikszzerűen menekültek és menekültek közben a feketevalutát az asztalok alá dobták.

Zürichi zárlat: Párizs 11.99, Nemyork 437, Brüsszel 73.97 fél, Milánó 23, Amszterdam 238.87 fél, Berlin 175.30, Prága 15.07, Belgrád 10, Bucsuresti 325.

Hönig
Frigyes
HARANG-ONTÓDE
Arad,
Str. Barfija 10-21.
Alapítva:
1840.
Telefon: 376.

A Muresbe fulladt egy devai diák. Saját tud. Mogosan Emil diák, aki ebben az évben tett érettségét a devai „Deceball” liceumban, tegnap délután több társával fürödni ment a szabad folyóba. Mogosan, noha nem tudott úszni, bemerészkedett a Mures mélyebb vizébe, ahol egy örvény elkapta és a szerencsétlen diák rövid küzdelem után belefulladt a folyóba. Társai segítségére, majd keresésére indultak, de holttestére még most sem akadtak rá.

Megkezdte nyaralását Oradea város polgármestere. Saját tud. Cornel Carpiniceanu dr. polgármester visszatért a fővárosból. Utjának eredményéről nem nyilatkozott, azonnal Stana de Valera utazott, ahol megkezdte nyaralását.

Folyóba fulladt egy kereskedő segéd. Targu-Mures. Saját tud. Boni Ferenc kereskedő segéd fürödni ment a Mures folyóba. A mély ár fürdés közben magával ragadta és mire társai segítségére siettek, már elmerült. Holttestét később a víz felvetette.

Ellárás indult a volt satumarei megyefőnök ellen. Satumare. Saját tud. — A satumarei ügyészségre néhány héttel ezelőtt névtelen feljelentés érkezett, amely Mihai Marinescu volt vármegyei prefektus ellen súlyos vádakot tartalmazott. A névtelen feljelentő szerint Marinescu Mihai, amikor a vármegye vezetését átvette, magához kérte a járási főszolgabírákat, akiknek megparancsolta, hogy a községek pénztárából a költségvetés módosítása nélkül nagyobb összeget utaljanak át az ő címére. A pénz — mondotta — a Goga párt ifjúsági csoportjának felszerelésére szükséges. A főszolgabírák 132 ezer lejt küldtek be a prefekturára. A második vádpont arról szól, hogy a prefektus, a belügyminisztérium által átutalt négyezer lejes választási alappal nem számolt el s azt, annak ellenére, hogy a választásokat nem tartották meg, közel száz ezer lejt hiánnyal küldte vissza Bucsurestibe. A feljelentő tudni véli, hogy a prefektus a hiányzó összeget a kék-ingek és derékszjak árának kiegyenlítésére fordította. A harmadik vád, amelyet a volt prefektus ellen felhoztak, hogy a számlákon nagyobb összegeket szerepeltetett és a különbözetet elikkasztotta. Az ügyészség a feljelentés alapján Mihai Marinescu ellen megindította az ellárást és az iratokat áttette a vizsgálóbíróhoz. A súlyosan vádolt volt prefektus, valamint a beidéztet tanuk kihallgatása után a vizsgálóbíró nem látott bűncselekményt fennfogni és azzal az indoklással, hogy Marinescu Mihai miniszteri rendelet alapján járt el, megszüntette az ellárást. Dr. Vlad Enescu vezető-ügyész ezzel szemben arra az álláspontra helyezkedett, hogy a bűncselekmény megtörtént s a volt prefektus ez alól a miniszteri rendelet alapján nem mentesülhet s ezért a vizsgálóbíró végzése ellen a táblához felebbezett.

Halálosvégű nyaralás. Targu-Mures. Saját tud. Gheorghin Virgil ploesti vegyész-mérnök a Sovata környéki erdőben felakasztotta magát. Holttestére a járőrök találtak rá. Tettének oka ismeretlen.

Megemlékeztünk arról a szegény leányról, aki betegen keserves munkával gondoskodik szüleitől és testvéreitől s, akinek élete úgy szólván a jóságos emberek gondoskodásától függ. A szegény leány üdülésére most Botter Margit Braşov 200, Kolnik József Baia-Mare 100, „Egy ismeretlen” pedig szintén 100 lejt juttatott szerkesztőségünkbe. Remélhető, hogy még újabb adományok érkeznek, amelyek lehetővé teszik, hogy a szerencsétlen fiatal leány orvosi tanácsát követve néhány hetet pihenésben s egészségét helyre állítsa.

Kinevezték az oradeai büntetőtábla tagjait. Oradea. Saját tud: Az új alkotmány megszűntette az esküdtszék rendszerét és helyükbe büntetőtáblát létesített irta elő. Oradean a büntetőtábla tagjaivá a következő bírákat nevezték ki: Centea törvényszéki főnök, Popescu Maccar, Popescu Victor, Niculescu, Nestor József vezetőügyész, Nisulescu satumarei és Degan sighetii törvényszéki bírákat.

* Székrekedésben szenvedőknél reggel felkelekor egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvíz a belek eldugulását gyorsan megszünteti, a gyomor működését előmozdítja, az anyagcserét megélénkíti, a vért felfrissíti, az idegeket megnyugtatja, s így kellemes közérzetet és fokozott munkakedvet teremt. Kérdezze meg orvosát.

Két öngyilkosság egy nap alatt Ciuc megyében. Mercurea. Ciuc. Saját tud. Dandu Gheorghie 50 éves ghimes-völgyi lakost egyik reggel a községi patak egy fűzfáján felakasztva találták. Gyógyíthatatlan betegsége miatt követte el tetteit. — Gergely István 68 éves chileni gazdálkodó ugyancsak felakasztotta magát csürenek egyik gerendájára. Tette családijak bajok miatt követte el. Az ügyészség mindkét esetben kiadta a temetési engedélyt.

Miseruhák, pluvialék, kelyhek, zászlók, cingulusok, gallérok, reverendák stb.
legelőnyösebb beszerzési forrása
Oberbauer A. Utóda
Budapest, IV. Váci-utca 41 sz.
Alapítási év 1863. Tel. At. 83-3-44.
75 éves cég.

Három halálos szerencsétlenség egy napon. Targu-Mures. Saját tud. Sorozatos balesetről érkezett jelentés egyetlen napon az ügyészségre: Krausz Johann dedradi gazdálkodó traktorja utközben halálra gázolta Gottfert Michal 35 éves ugyancsak dedradi gazdálkodót. — A másik halálos szerencsétlenség a Galantas községi Foreste fátelenen történt, ahol egy magasfeszültségű áramvezeték leszakadt és halálra sújtotta Luncan Nicolae munkást. — A harmadik halálos baleset áldozata Turnea Joan, Ghergid községi 78 éves gazdálkodót, akit saját ökrei tapostak halálra.

Hatszázhat jegyző ért el jó osztályzatot a júniusban megtartott vizsgán. Bucsuresti. Saját tud: A belügyminisztérium mellett működő állami közigazgatási igazgatóság közzétette azoknak a jegyzőknek a névsorát, akik a júniusban megtartott vizsgán sikerrel állták meg helyüket. A kimutatás szerint hatszázhat jegyző érte el a jó osztályzatot.

Halálosvégű nyaralás: Lokvicsi Hauser Sándor nyugalmazott ezredes életének 71-iki évében hosszas szenvedés után elhunyt. Hauser Sándor gyermekéveit Aradon töltötte, iskoláit is ott, majd Timişoaran végezte. Középiskolai tanulmányainak elvégzése után a volt osztrák-magyar hadseregbe lépett, ahol — még a háború előtt — őrnagyi rangra küzdötte fel magát. A világháború kirobbanása után a frontra ment s ezredesi rangig emelkedve hősiességével megszerezte a legmagasabb katonai kitüntéseket. A háború után Ineun telepedett le s itt, mint értékes polgár illeszkedett a közéletbe. Egyik alapítója volt az Iparosok Hitelbiztosítékának s hosszú időn át volt elnöke az Urikasszinónak. Minden társadalmi és kulturális mozgalomnak lelkes és tevékeny résztvevője volt és ezért a társadalom minden rétegéből közbecsületet szerzett magának. Elhunyt általános részvételt keltett.

Szeptember elsején kezdődik Budapesten az idei Őszi Lakberendezési Vásár

Budapestről jelentik: Harmadik kis- és közép-ipari szakma kiállításának keretében szeptember 1-én nyílik meg Budapesten a városligeti Iparcsarnokban az idei Őszi Lakberendezési és Háztartási Vásár. Mint már 14 év óta, ez idén is megtalálja az érdeklődő közönség ezen a vásáron a lakberendezési ipar és technika minden kényelmes és praktikus újítását és a vásár az érdekes látványosságon felül ezúttal is rengeteg tanulságot ígér. A háztartások racionalizálásának jegyében rendezik meg ezt a nagyszabású kiállítást, amelynek keretén belül valóságos háziasszonyi akadémia oktatja ki az érdeklődőket művészi asztalterítésre, főzésre, befőzésre, a háztartási cik-

kek kezelésére és tárolási módjaira, a legújabb fűtési technikára, a legelőszerűbb mosásra, egyszóval mindarra, amire csak a háziasszony tudásának gyarapítása szempontjából szükség lehet.

A C. F. R. vonalain előreláthatólag ebben az évben is engedélyezik a visszaútra szóló 50%-os menetdíjkezdvezményt, a magyar közlekedési vállalatok vonalain úgy az oda, mint a visszautazásnál már augusztus 24-én érvénybe lépnek a féláru menetdíjkezdvezmények és a külföldi közönség ezúttal vízummentesen utazhatik a vásárra. A vízumot utólag adják meg Budapesten, személyenként 2 pengő 50 fillér kezelési illeték lerovása ellenében.

Orgonák építését, átalakítását, homlokzatsípok készítését jutányosan vállalja

SZEIDL FERENC orgonaépítő, Tg.-Mures. Palatul Cultural-

* A prostata megbetegedéseinek kezelésében a rendkívül enyhén ható természetes „Ferenc József” keserűvíz — reggel éhgyomorra egy kis pohárral — gyakran nagyfontosságú szolgálatot tesz azzal, hogy igen könnyű, lágy székletet biztosít és az egész anyagcserét előmozdítja. Kérdezze meg orvosát.

Titokzatos körülmények között meghalt egy fiatalasszony. Satumare. Saját tud. Rádoi Ioan, az ardui járásbíró tisztviselője hivatalból néhány percre haza ment. Amikor belépett a konyháján, a szobából lövést hallott eldördüléssel. Az ágy mellett a padlón füstölő revolverrel a kezében, véresen találta meg a feleségét, aki — állítása szerint — öngyilkos lett. A csendőrség ilyen értelemben tett az ügyről jelentést, mire az ügyészség ezúttal a temetési engedélyt. Később azonban olyan adatok merültek fel, amelyek kétségessé tették azt, miszerint a fiatalasszony önkéntesen vetett volna véget az életének. Az ügyészség ezért elrendelte a holttestet kihantolását s felboncolását. Az ügynek még rendkívül érdekes fordulatai lehetnek.

ÁLTALÁNOS KÖZEGÉSZSÉGÜGYI RAZIA MERCUREA-CIUC VÁROS MAGÁNLIKÁSAIBAN. Saj. tud. Pénteken reggel, hét orvostól, városi és rendőri kiküldöttekből álló bizottság kezdte meg a város összes magánlikáisaiban közegészségügyi felülvizsgálatait. A bizottság tagjai nemcsak a lakásokat, melléképületeket vizsgálják meg egészségügyi szempontból, hanem rögtön orvosi vizsgálatnak vetik alá a betegeket, különösképpen a ragályos és fertőző betegségekben szenvedőket. A vizsgálat teljesen díjtalan, sőt szegényebb emberek részére ingyenes gyógyszert is osztanak ki. A bizottság egyben nyilvántartásba veszi a ragályos és fertőző betegeket, akiknek rendszeres orvosi és gyógykezeléséről a helyi egészségügyi hatóságok fognak gondoskodni. Az általános közegészségügyi raziát dr. Marinescu tábornok, közegészségügyi miniszter ismeretes általános körrendelete értelmében hajtják végre.

* **Internátusi felvétel.** A braşov-i római katólikus liceum internátusa jelentkezéseket elfogad az 1938-39. iskolai évre. Felvilágosítással szolgál a felügyelője: Braşov, Liceul Rom. Cat.

Szükség közben agyonlőtt a börtönőr egy fiatalkorú elíteltet. Clujról jelentik: Pénteken délután izgalmas jelenetek voltak szemtanúi a Someseni határában dolgozó földművesek. Az országot mentén fiatal subanc menekült, míg néhány börtönőr utána eredt. Először többször a levegőbe lőttek, majd amikor nem állt meg, az egyik börtönőr revolveréből több golyót a menekülő után röpített. A fiatalember egyetlen jajszó nélkül holtan rogyott össze. Kiderült, hogy a kiskorúak fogházából több fiatalkorú elíteltet vittek ki munkára Someseni határába. Köztük volt a 18 éves Timofle Ciuc is, akit, mint visszaeső bűnöst, legutóbb három évi börtönre ítéltek. Timofle egy ideig rendszeresen végezte munkáját többi elítelt társa mellett. Egy adott pillanatban azonban ledobta a kezében levő szerszámokat és futásnak eredt. Három börtönőr iramodott utána, akik több ízben a levegőbe lőttek, hogy Timoflet megfélemlítsék. Ez azonban nem állt meg, hanem tovább rohant a mezőn. Ekkor lőtt utána az egyik börtönőr. A lövés letalálást volt. Azonnali halált okozott. Az ügyet nyomban jelentették a központi rendőrségnek, ahol vizsgálatot indítottak a menekülés körülményeinek tisztázására.

* **Felvétel az Oradeai Szent József fiúnevelő intézetbe.** Az Oradeai Szent József fiúnevelő intézet felvesz elemi iskolába, Gojdu liceum román és magyar tagozatára és kereskedelmi liceumba járó rendszeres bentlakó növendékeket. A növendékek egészséges lelki és testi nevelést, gondos felügyeletet a tanulást biztosító naponkénti többszöri egyéni és csoportos korrepetálást, jó ellátást és állandó orvosi felügyeletet kapnak. A helyek biztosítása céljából tanácsos a növendékeket minél előbb előjegyeztetni. Tájékoztatót készséggel küld a Szent József intézet igazgatósága. Oradea, Str. Bratianu.

PÁLYÁZATI HIRDETÉS

A lupeni-i hunedoara-megyei róm. kath. egyházközség pályázatot hirdet egy kisegítő tanítói állásra. Pályázhatnak tanítók és tanítónők, akik már működtek; köteleességét és fizetését az érvényes főhatósági rendeletek állapítják meg. A pályázati határidő augusztus 20.

BRATIANU-UTCAN 69 SZÁMU,

MODERN MAGAS — BELÜL LUXUS
KIVITELEZÉSŰ

kifogástalan karbantartott parkettes hat szobából (öt utcai) 8 mellékhelyiség és 3 db pincéből (2 beton aljazatu) — álló 650 m²-es ingatlan. — 800.000 leiert eladó vagy 350.000 lei közpénz eladónak megfelelő hasonló modern 3 szobás magánház ellenében elcserélhető. Az ingatlan 3 utcára terjedő 73 m-es frontjából 2 utcán 40 méterre beépített, a további 2 utcára szolgáló 33 m-es front magas téglafalal van elhatárolva. — Nagy kiterjedésénél fogva átalakítható 2 db 3 szobás ingatlanra vagy a szabadon levő részből egy 250 m² telekrész lehasítható — melyet tulajdonosa átvállal 150 ezer lei értékben. — **TERVEK, FELVILÁGOSÍTÁSOK DIJTALANUL** Ulfherth ny. áll. gazd. főmérnöknel, (Oradea, BRATIANU- és LAURIAN 2. szám) SAROK HÁZBAN, 2-5 óráig. **ÜGYNÖKÖK 1/6-AL DIJZATLAN ELADÓ RÉSZERŐL.**

* **A rheuma, köszvény és mindennemű hülésses bántalmak,** elsősorban a gripa, komoly megbetegedések. Ne kísérletezzék tehát más szerekkel! Használja mindjárt az orvosoktól és kórházakban kipróbált és bevált gyógyszert: a Togat-tablettát. Erősen baktériumölő hatásúak és a mérges anyagokat teljesen eltávolítják a szervezetből. Reumánál a többbetes, gripánál a néhány napos Togat-kezelés nagyszerűen bevált. Az összes gyógyszerárakban és drogériákban.

EGYMÁS BIRTOKAIT IS ERŐSZAKKAL FOGLALJÁK EL A BICAZIAK. Mercurea-Ciuc. A bicaziak erőszakos birtokfoglalásairól több ízben beszámoltunk. Megirtuk, hogy a bicaziak azzal az indoklással, hogy nekik nincs legelőjük, négy ízben is erőszakhoz nyúltak és elvették a vaiea-strámbai, gheorgheni, cártai stb. közbirtokosságok többszáz holdat kitevő erdős legelőjét. Ez a magántulajdon nem tisztelő rendszerre vált közzelfogás már megmérgezte a lakosokat is. Most már egymás birtokait sem kímélik és nem törődnek a magántulajdon szentségével. Gavril Dumitru és Farcasianu Ilie bicazi gazdák kaszát, kapát ragadtak és kikergették birtokaikról Mincanu Gheorghe és Hersariu Nicolae rokonait és ők szállították haza a birtok termését is. Birtokháborításért, rágalmazásért és életveszélyes fenyegetésért indult eljárás ellenük.

* **Templomépítésre vállalati hirdetés.** A dindesti-mic (lungă Petrestii) r. k. egyház új templomának fölépítésére pályázatot árlejtést hirdet. A pályázatokat zárt borítékban kell beadni a petrestii jud. Sălaj r. k. plébániához, ahol a tervet meg lehet tekinteni. Az egyháztanács a szabadválasztás jogát a pályázó vállalkozók között fönntartja magának. Csak azok pályázhatnak, akiknek az 1884-ik évi ipartörvény által előírt okleveles képesítésük és iparendélyük van. Az egyháztanács az árlejtést 1938 aug. 14-re tűzi ki. Óvadék, cautió gyanánt, a mindenkor fizetésrészletből, járadékból 10 százalékot von le. Petrestii, 1938 augusztus 1. Az építő-bizottság.

Valami álomszuszek amerikai találhatta fel ezt a nyakpárnát, amelyik arra való, hogy ülő helyzetben is kényelmesen lehessen aludni. Főleg éjszakai hivatalnokok (postások) számára alkalmas. A furcsa „nyakpárna”

Ajándékozási iroda

Félreértések és plágiumpercek elkerülése végett már most közlöm, hogy Mr. Smedt newyorki cég ötlete alapján társszerzővel szervezte meg, míg én a nyaralási emléktárgyajándékozást óhajtom úgy magam, mint szenvedő felebarátaim érdekében intézményesen megoldani.

Mert ugyebár, a nyaralásból, utazásból mindenki hoz magával egy-néhány kedves emlékséget szerettei s jóbarátai részére. Ha más nem, egy légmentesen záródó cellulozé-fogkefetartót, úgy is, mint „Gruss aus Teufelbusch”, amelyben a fogkefének harmadnapra megpenészedik, de ettől függetlenül könnyes szemmel mondunk érte köszönetet Bonifác bácsinak és viszonzásul hozunk neki Dörgicserekettyéről egy nemzetiszínű fakanalat, hogy aszongya: „E kánállal ed a babot, Nem lesz több sem bajod” s alatta egy szerény kis nefelejes, három levélkével.

Szó nem férhet hozzá, hogy a családi erzés ápolása alapján véve megható dolog, azonban, ahogy itt a szekrényem legalsó fiókjában kotorászom az emlékek között, csodálatosképpen megsem Lina néni és Jeromos bácsi jutnak az eszembe, hanem — horribile dictu — Mr. Smedt úr Newyorkból, akinek íme, az ajándékozást már sikerült megszerveznie.

Hát én azt hiszem, ezen a téren nálunk is tenni kellene valamit. Ha más nem, röpcédulákat kellene szétosztogatni a nyaralni induló rokonok és ismerősök között, amelyen az ember közölné a már birtokában levő kedves emlékek leltári listáját. Nekem ugyanis eddig van:

Addis-Abbeából egy duplaspírós dugóhúzó-emlékem, amellyel csak egyszer nyitottam fel a tintásíveget és azóta sem tudom elválni azt a számlát, amelyet santung-kosztümöm tisztításáért a pucérjában fizetnem kellett;

Abbáziából egy szétszedhető sétatálcám, mely egyik végén taluseprő, másik végén pedig radirgumi;

egy miniatűr kávédarálóm a Dolomitokból, belül zenélő óraszerkezettel, amely, ha be akarom mutatni valakinek, soha nem működik, de három hét múlva, mikor gyanútlanul alszom, éjjelután kettőkor a vitrinben lejár;

két falraakaszható aranyeszkös bögrém, középen porcelláncoskorral összekötve. Emlék a Semmeringről, amelyhez a Kurkommissionnak csak gratulálni tudok;

egy ezüsttel befuttatott bádoggyszűm Marienbaddól, amely a ballabom nagyujjára egy kicsit még nagy s ezenkívül egy egész csomó maradandó emléktárgyam, amelyeket időnként, nagyakarításkor kinthagyok, de csodálatosképpen a vicéné egyet sem visz el közülük.

Amidőn fentnevezett kedves megemlékezéseikért jelenleg nyaralásukat élvező rokonaimnak, ismerőseimnek és jóbarátaimnak ezúton is leghálásabb köszönetemet fejezem ki, egyben felhívom nb. figyelmüket arra, miszerint nekem eddig még sem sévresi porcellánom, sem francia parfümöm, sem perzsa bundám, sem angol teveszörkabátom, sem olasz borostyánkolekcióm, sem német látsövem, sem norvég halászfelszerelésem, sem svájci óráim, sem bécsi versenystállóm nincs, nem beszélve arról a néhány száz bácskai holtról, amelynek néha direkte hiányát érzem.

Ha ezen emlékségek bármelyikével meglepnének, én azokat is őszinte köszönettel és hálával fogadom

Kánya Teca.

TURISZTIKA

S. T. Vulturii — Sasok Turista Egyesülete augusztus 6-án, szombat este 10 órai indulással kirándulást rendez Bihar egyik legvadregényesebb részére. Utirány: Budureasa—Stăna de Vale—Nagy Phaeton-vizesés. Részvételi díj 90—110 Li. Jelentkezhetni: Mocsáry iróg. kereskedésében (B-dul Reg. Ferdinand), Gyenge István ékszerésznél (Str. Vasile Alexandri 12) és az egyesületnél délután 6 és 8 között.

IDŐK SODRÁBAN

A francia jobboldal és a zsidó kérdés

Irtá: Rády Elemér

(II.) Legutóbbi cikkemben foglalkoztam a világszerte tapasztalható jelenséggel, amely abban nyilvánul meg, hogy az egyes nemzetek valamilyen megoldást keresnek az egyre akutabbá váló zsidókérdés rendezésére. Ismertettem az angol-szász közvélemény érdekes reflexióit a zsidókérdéssel kapcsolatban s arra a következtetésre jutottam, hogy a zsidókérdés rendezésének vágya nem gyűlöletből fakad, hanem egyre inkább nemzeti önvédelem jellegű lesz.

Tisztában kell lennünk ugyanis azzal, hogy a zsidókérdést nem az teszi akuttá, hogy a zsidóság túl nagy számban telepedik le egy-egy nép körében, hanem az, hogy bár százalékos szempontból egész töredék kisebbséget alkot, társadalmi elhelyezkedésével megbontja a befogadó nemzetek népi egységét. Egyedül Palesztina az, ahol a zsidóbevándorlás számbeli nagysága is zavarokat okoz, másutt mindenütt pusztán az idéző elő válságot, hogy a zsidóság bizonyos társadalmi rétegeket és pozíciókat szűkíti meg. Közép- és Nyugat-Európában a szellemi és gazdasági pályák azok, ahol a zsidóság boldogulását keresi. Gazdasági téren azután a következők be, hogy az évezredek kereskedői érzékkel bíró zsidóság, amely a gettóból is csak mint kereskedő és pénzember juthatott ki, jobban érvényesül s mindehhez hozzájárul az is, hogy egy más erkölcsi világ jövevénye lévén, nem köti ugyanazok az erkölcsi gátlások, mint a keresztény kereskedőt. Így történik meg azután, hogy a zsidóság a kereskedelmi életben könnyen túlsúlyba kerül és így a keresztény befogadó nemzet kárára megbillen az egyensúlyi helyzet.

Sokkal veszélyesebb ennél az a térfoglalás, amit a zsidóság a szellemi pályákon mutat. Sokszor a jobb anyagi föltételek, máskor a fürgébb, mozgékonyabb föllépés azt eredményezi, hogy a zsidóság könnyen érvényesül a szellemi pályákon s ezek révén gondtalanabb megélhetést tud biztosítani maga számára. A zsidóságnak a szellemi pályákon való előretörése a gazdasági lehetőségek könnyebb biztosítása mellett azonban egy sokkal súlyosabb veszedelemmel is jár: a nemzeti kultúrák elzsidósodásával. Az európai nemzetek kultúráját, még akkor is, ha időlegesen egy-egy elkalandozás történik, mélyen átítatta a kereszténység eszmevilága és erkölcsisége. Lehetnek korszakok, ahol a népek elfordulnak a kereszténységtől, de évszázadok tradíciói az elbottlások, tévelygések után mindig vissza-vissza húzzák a nemzeteket az örök forrásokhoz. A zsidóság viszont egy külön erkölcsi és szellemi világ eszméit csempészi be az irodalmon és művészetben keresztül, sőt nem egyszer a tudomány révén is (gondoljunk csak Freud pszichológus iskolájának zsidó „tudósaira“). A nemzetek lelkeségébe így észrevétlenül felszívódik egy idegen szellemiség és a népek egy szép napon arra döbbennek rá, hogy ősi tradícióik a múlt reliquiái csupán, amelyekben nem gyökerezik többé a jövő.

*

Ilyen tragikus felismerésekhez jutott most a francia értelmiség egy tekintélyes része, amely az utolsó órában kétségbeesett küzdelmet indított a francia szellem elzsidósodása ellen. A francia jobboldal lapjai napról-napra éles cikkeket hoznak a zsidóság szellemi és politikai előretörése ellen s hevesen tiltakoznak az ellen, hogy a francia politika a baloldali eszmevilág szolgálatával idegen érdekeket védelmezzon.

A franciaországi zsidókérdés akkor mérgesedett el, amikor a világpolitikában bizonyos eltulodás következett be, a jobboldali gondolat

jutott uralomra egyes országokban s a baloldali értelmiség emigrálva előző otthonából, Franciaországban, főleg Párizsban telepedett le. A zsidóság mohó előretörése szinte hajszálnyira egyezik azokkal a módszerekkel, ami annyira tarthatatlanná tette Közép-Európában is a zsidóság helyzetét.

A francia liberális politika a múltban sem vetett gátat a zsidóság beszivárgása és szabad érvényesülése elé, az utóbbi évek népfrempolitikája pedig egyenesen kívánatosnak tartotta, hogy a népfrempolitikát közismert előharcosai minél nagyobb számban jöjjenek és megtámogassák a Blum-rezsimet. A keresztény francia közvélemény csak most kezd rádöbbenni, hogy mit jelent a francia nemzeti érdekek, a francia kultúra és a faji vitalitás szempontjából ez a valósággal már megszállás-jellegű zsidó-invázió.

*

A francia jobboldal részéről a közelmúltban történt egy igen érdekes és a kérdés minden oldalát főkéletesen megvilágító felszólalás Párizs város tanácsában, ahol Darguier de Pellepoix képviselő szólalt fel a zsidóság franciaországi térfoglalása ügyében. A francia képviselő mindenekelőtt arra mutatott rá, hogy a népfrempolitikát 230.000 idegennek adott francia állampolgárságot s emellett igen sok emigráns zsidó is él Franciaországban. Ezután igen érdekes adatokat hozott fel arra vonatkozóan, hogy a zsidóság mely pályákat szállotta meg. Mintha valamelyik közép-európai állam jobboldali képviselőjének a szavait hallanók, olyan kísértetiesen azonosok a tünetek Franciaországban is. Pellepoix elsősorban az orvosi pályát vette vizsgálat alá, majd sorra ment a többi középosztálybeli pályán és megállapította, hogy a zsidóság térfoglalása kezd katasztrófális lenni. Ezenkívül az emigrált elemek erkölcsi színvonala sem kielégítő, amit például az is bizonyít, hogy a legtöbb ilyen „idegen“ orvos olyan reklámmal dolgozik, ami már nem egyeztethető össze az orvosi etikával.

Sorra veszi Pellepoix a többi szellemi pályát is. A művészetet valósággal elárasztották a zsidók. A legfontosabb pozíciókban zsidók ülnek és ők diktálják a művészeti alkotás ütemét. De még megdöbbentőbb a sajtó el-

Figyeljen a gyári-védjegyére a sakktáblára

**Több mint 600
különféle színben**

kapható minden szaküzletben a Gütermann varroselyem. Kérjen mindig Gütermann varroselymet és vásárlásnál figyeljen a gyár védjegyére (sakktábla) valamint a Gütermann névre.

zsidósodása. Alig van Párizsban nagyobb szerkesztőség, amelyben nem ülne egy sereg zsidó. Az élen természetesen a baloldali radikális vezérorgánuma áll, a *Le Populaire*, amelynek a főszerkesztője egy Rosenfeld d'Astrakam nevű zsidó, aki csak akkor kapta meg a francia állampolgárságot, amikor patrónusa és fajtestvére uralomra került. Rosenfeld d'Astrakam úr munkatársai Hermann, Moch, Cohen-Hadria, Goldschieb, Liebermann, Schlosser, Deutsch, Hirsch, Schermann, Kanter, Schiff, Kunzel és egy magyar nevű ember: Gyomai Imre. Nyilvánvaló, hogy ezek az urak nem a francia falvak és kisvárosok polgári milieujából lettek a franciaországi baloldali radikális sajtóbajnokokai.

A könyvkiadók vállalatok legnagyobb része zsidó kézben van. Az államilag támogatott színházakban zsidók dirigálnak. A rádió élén zsidók állanak, a terménytözsde elnökségében egyetlen keresztény sincs. Egyik legérdekesebb fejezete Pellepoix fejtegetéseinek a *franciaországi nagy botrányok hőseiről* szól. Csak ebből tudjuk meg: a hírhedt Lévy, Madame Hanaut, Bloch, Staviski és más nagy port felvert botrányok hősei kivétel nélkül zsidó beszivárgott elemek voltak.

A francia keresztény közvélemény főleg amiatt háborodott fel, hogy ez a beszivárgott zsidóság az utóbbi időben, különösen a baloldali ideológiák révén, teljesen elzsidósította

AZ APOSTOLHOZ Irtá: FEDOR TRAJANOV

Tápláid sugárzó himnuszokkal
a bánattól s kintől komor
lelkek sötétjét, míg önvéred
vetésén ellened tipor!
Legyen munkádnak síríg sorsa,
hogy vet és vet és nem arat,
s csikorogjon titáni vállad
a mások terhei alatt!

A célig kétség és hazugság
takarja bár utad sarát,
tűrhetetlenül menj előre
vason s szikrázó ércen át!
S tudd meg: bár terhed nagy s veríték
lepi be tested tört ívét, —
a te füledbe fogja sügni
minden titkát e földi lét!

Megedzve búban és örömben
fogadd egykedvűn a napot,
s ne titkon sírj azért magadban,
mit Isten elvett és adott,
a képtelen Emlék lidércét
töröld ki lelkedből s szemed
csak pornak nézze a göröngyöt,
mit a Gonosz elébe vet!

Mint ritka, drága gyöngyöt gyűjtsed
a megváltott szellem szavát,
s az igazság kürtjével keltsed
a nyegle lelket s a tunyát,
ne legyen otthonod, se házad,
pihenj a hold alatt s nehéz
utadnak minden lépte nyögje
a mások bűnös életét.

Az ég beszéljen rajtad által,
virrassz tékozlón és vakon,
és minden népnek lelke szőljön
az Urhoz izzó ajkadon!
Korodban légy a kérdés, melyet
kérdezni egy kortárs se mer,
légy pompás költemény, amelyre
a rejtelmes jövő felel!

S ha a halál majd kigyójjával
körülcavarja ősz fejed:
a lélek és az eszme őre
legyen bolyongó szellemed!
S midőn az Ur a Pantheonba
helyezte tested, éber-en
látatlan és örök utadra
indulj e földi téreken!

Bolgárból ford.: BOIKLIEV DIMÓ

a francia politikai életet is. Főleg a szocialista párt és a radikális párt gyülekező helyei a zsidóságának, amely a vezetést is teljesen a kezében tartja. A francia jobboldalnak, mint Pel-lepoix is kifejezésre juttatta, jogos az aggodalma, hogy a túl nagyra nőtt zsidó politikai befolyás révén a francia pártok nem francia, hanem idegen érdekeket fognak kiszolgálni.

Pellepoix drámai hatású beszédét Winckhaam Steed-nek, a neves angol publicistának a szavaival fejezte be: „Aki nem akar szembe nézni a zsidókérdéssel, nem érkezett el a politikai érettség fokára.” Franciaország ügylatszik nem akar erre a fokra eljutni — tette hozzá.

Igen, a politikai érettséghez hozzátartozik, hogy szembe kell nézni minden problémával. A strucc-politika veszedelmes és éretlen dolog. A zsidókérdéssel kapcsolatban pedig sokan szeretnék a strucc-politika folytatni, sokan szeretnék elhárítani, hogy zsidókérdés pedig nincs. Nos, a világszerte feltűnő mozgalmak, antiszemita áramlatok mást bizonyítanak. Franciaország igazán nem vádolható azzal, hogy az új germán áramlatok hatása alá került s ime, épp a nacionalista politikások azok, akik feszegetni kezdik ezt a kényes kérdést.

Milyen más volna a helyzet, ha a zsidóság hivatott vezetői maguk látnák be, hogy a mai helyzet tarthatatlan, segíteni kell rajta. Ha ők is megértették, hogy nincs olyan nemzet, nép, vagy fajta, amelyben ha van életerő, a saját élete irányítását, szellemisége kialakítását önként adja át egy idegen fajtának. Ha belátnák, hogy halálra van ítélve ez a fajta, amelynek felbomlott a társadalmi egyensúlya, amelynek a nyakán egy másik nép él, ahol a vezetőpozíciókból kihull az ősi népi elem és a jövevények veszik át a szót. Ha belátnák, hogy nincs olyan kultúrnemzet, amely saját kultúráját önként, ellenállás nélkül engedi elszakítani ősi gyökereitől és szaturáltatni egy más faj erkölcsi szemléletével. Ez a belátás volna a legbékésebb lehetőség az egyre jobban feszülő zsidókérdés levezetésére.

Ügylatszik ez a megoldás nem lehetséges. A zsidóság nem hajlandó erre az önkritikán alapuló belső revízióra. A Közép-Európából kivándorló zsidóság mohón veti magát rá a befogadó nemzetekre és megismétlődik az örök ahaszveri tragédia. Most az angol-szász, az olasz és a francia népekben kezd ébredni az antiszemitizmus lángja s beláthatatlanok a jövő eshetőségei. Ki tudja ezek a lángok milyen magasra csapnak fel? Ki tudja, hogy hány ártatlan ember is szenvedni fog azért, mert fajtestvérei nem tudnak asszimilálódni s egy érthetetlen faji imperializmustól hajtva, a vendéglátó népeket akarják egy láthatatlan iga alá hajtani? Tragédiák sorozata indul újra s megoldhatatlanul, kiismerhetetlenül mindennek a mélyén tovább is ott izzik az örök zsidókérdés.

Beck lengyel külügyminiszter (x) — mint megirtuk — Oslóban folytatott tárgyalásokat. Képünk a norvég külügyminiszterrel ábrázolja az oslói pályaudvaron.

Gunda Gyula : Repülőszolgálaton Franco seregében Élmények a spanyolországi polgárháborúból

A „Magyar Lapok” kizárólagos közlési jogával.

Utánnyomás még kivonatolva is tilos.

VII.

Napok óta kerestük már az új orosz tankzászlóalj telepítési helyét. Tüvé tettük értük Zaragozától északra és délre az egész ellenséges frontszakaszt. Hijartól Montalbanig összevissza fotografáltuk az egész vidéket, de hiába. Nem tudtuk megtalálni az orosz tankok állomáshelyét. Megtettük, hogy tanktámadás után utánuk repültünk, de ilyenkor úgy fogtak ki rajtunk, hogy kiérve a tűzértség hatótávolságából, szétfutottak és megálltak. Így aztán nem kezdhettünk velük semmit, mert géppuskatűzünkön vidáman nevehettek, kis és nagy bombáinkkal pedig ezekkel a kis célpontokkal szemben nem mentünk semmire. Hát úntuk ezt a folytonos kutatást és folytonos sikertelenséget. Egyik nap, némi változatosság okából, fogtam magam és előre mentem a frontra, hogy tanulmányozzam a gyalogság út alkalmazott harci eljárását.

Támadnak az orosz tankok

Második napja már, hogy itt tanyázom gyalog a fronton. Sillerónak hívják ezt a kis hegyvonulatot, ahol az állásaink vannak s mondhatom, szomorú, kopár vidék. A csapatok a tervszerű védelmi rendszer kiépítésén dolgoznak, rendes állásokat ástak már maguknak, elől géppuskafészekben helyezték el a zárt tábori őrsőket, mögöttük pedig összefüggő lövészárórendszer húzódik. Tanulmányutamat egy-egy tizenöt és feles köztársasági gránát zavarja. Az a benyomásom azonban, hogy az ellenséges lövegek mellett mindössze egy-egy ember dolgozhat, mert nagyon öletszerűen lönek s ezt is nyilván csak azért teszik, hogy a hátrább lévő parancsnokságuknál igazolni tudják zsoldra való igényüket. Meg kell vallanom, hogy az éjszaka nem aludtam valami jól. A spanyolok itt fogtak, hogy töltsem az éjszakát a lövészárókban s én, ismerve őreik

éberségét s megbízhatóságát, nem valami nagy örömmel fogadtam ezt az ajánlatot. Végre is olyan közel voltunk a köztársaságiakhoz, hogy egy-egy hangosabb szavukat tisztán megértettük s a fogságbaesés egy nemzeti, főként pedig egy idegen „önkéntes” repülőtszisz számára itt igazán nem tartozik a leányalmok közé.

De egész éjszaka nem történt semmi különös. Délután éppen ebédnél ülök a fedezékben, mikor egyszer csak heves géppuskatűz hallik az előőrsök vonalából. Erre lőtásfutás támad, valaki feldönti a sörösüvegemet, megdühödöm, de még időm sincs, hogy dühömmek szavakban adjak kifejezést, az ellenséges tűzértség máris ránk rak egy hatalmas sortüzet úgy, hogy bizony valamennyien összehúzódunk. Mégis csak restelném magamat, hogy pilóta létemre a szárazföldön fejezzem be Spanyolországban való pályafutásomat. Pár pillanat múlva a katonák is a mellvédhez ugranak és örült tüzelésbe fognak.

Magam is kinézek. Először nem látok semmit magam előtt, csak a napsütötte tájat, de aztán messze az ellenséges vonalak mögött egy kis domb tetején hatalmas porfelhő akad meg a szemem. S ez a porfelhő rohamosan közeledik felém. Még eszembe se jut, hogy ez mit jelenthet, máris torkuk szakadtából üvöltene körülöttem az emberek:

— Tank! Tank! Tanktámadás jön!

No itt valami komoly dolog készül!

A fedezékből másodpercek alatt előkerülnek a kézigránatok, zeng a puskatűz, iszonyú izgatottan dolgoznak az emberek, néhányan ki is ugrálnak az árkokból és viszik magukkal a kézigránát-kötegeket. A marokkóiak egyik kezében kézigránát, a másikban benzines üveg.

Ez tart hosszú másodperceken keresztül, aztán a tüzelés lassan elhallgat, csak húsz milliméteres tankpuskáink működnek, aztán már nyakunkon is az ellenséges tankzászlóalj. Először zárt tömbben rohannak, aztán a belső harcikosik kezdenek oldalfelé törni, hogy a vezetők a nagy porfelhőben lássanak is valamit, géppuskatűz zeng, robbannak a kézigránatok, porfelhőben úszik minden: áll a harc. Még szerencse, hogy a támadók zöme tölem mintegy száz méterre jobbra rohan, úgy hatvan-hetven kilométeres sebességgel, nyífelénk már csak a tankzászlóalj széthuzódott jobbszárnya kerül, mintegy négy-öt tank. Félelmetes a külsejük. Olyanok, mint valami óriási teknősbékkák, de iszonyú gyorsan haladnak, ágyú néz ki forgó tornyukból és az ágyúcsövek alól gépfegyverek köpik a halált.

Körülbelül ötven tank támad bennünket s a zöm, mindent legázolva, áttöri állásainkat és rohan tovább. Tulajdonképpen nem is mi vagyunk a célpont, hanem a hátunk mögött messzebb álló tűzértségünk. Ezt támadják. Mi csak olyan apró akadály vagyunk, amelyen úgy mennek keresztül, mint a szalmaszálon.

Közelharc a lövészárókban

De nemcsak a gépek jönnek. Minden tank hátulján négy-öt ember kapaszkodik puskákkal és kézigránatokkal felszerelve, ezek az állások előtt leugranak a harcikosikról és hajigálni kezdik kézigránátjaikat. Még az a sze-

rencse, hogy nem jól számították ki a távolságot, izgalmukban korán ugrottak le s így kézigránátjaik állásaink előtt négy-öt lépésre robbannak. Am a lövészárkokon átúzó tankok gépfegyvere annál inkább működik s én egy pillanatig igazán nem is tudom, mit csináljak, az előttem bukácselő és ránk rohanó gyalogosokra tüzeljek-e, vagy a tankok oldaláról jövő gépfegyver tűz ellen fedezzem magam.

Bevágódom egy mélyedésbe s az árokban egy láda kézigránátra esem. Mellettem gyalogsági lövedékek csapnak bele a puha talajba s a tank rohan tovább. Hogy hová rejtkeztek marokkóiaink a géppuskatűz elől, nem tudom. Annyi tény, hogy mire felocsúdom és a tanktámadás elzúg tűzérési állásaink felé, a marokkóiak és a légionáriusok legnagyobb része már megint ott van a lövészárkokban és közelharcba bocsátkozik a tankokon érkezett köztársaságiakkal. Csak pillanatokkal késnek el a köztársasági támadók, de ez végzetes a számukra. Elcsigázottak a tankokon érkezett emberek és kézigránátjaikat túl korán és ezért rövidre hajlítják el, most már csak puskával és szuronnal tudnak küzdeni. S mi eszevesztetten védekezünk. Schmeisser-géppisztolyommal úgy dolgozom, mintha legalább is gépfegyver lenne a kezemben. Ahogy az első lövést leadom, agyam egyszerre jéghidegre tisztul és alig hiszem, hogy egyetlen lövést is elhibáztam volna. Teljesen öntevékenyen, de mondhatnám ösztönösen is cselekszem. Gépiesen érzem meg azt is, hogy kifogytak a töltények a huszonötös tölténytárból. Újat nyomok hát a helyébe és dolgozom tovább.

Íde hozzánk nem kerül be egyetlen köztársasági se, a tankok zöme azonban tőlem jobbra mindent elpusztított és ott betörték a köztársaságiak az állásokba. Hát most új harc következik: a betört ellenség által elfoglalt állásról felgöngyölítése. Két oldalról marokkóiak és légionáriusok rohanják meg az ellenségtől elfoglalt lövészárkokat. Kézigránát a kezükben és rohamkés, illetve rövid bicseka. Így rohannak ordítva és kezében géppisztolyommal, én is rohanok utánuk. A következő öt percre csak homályosan emlékszem, mert egyetlen kavardás minden. Ordítás, robbanások zaja, porfelhő, kéromkodás, jökiáltások, fegyverropogás, ez tölt be mindent. Lövék jobbra, lövék balra, mindenhová, ahol csak ellenséget felbukkanni látok, azt se tudom, hány új tárat nyomok a géppisztolyomba. De egynéhányszor föltöttem az bizonyos.

Aztán viszonylagos csend következik. Az ellenséget kivertük, van időm körülnézni azon a helyen, ahol a tankok zöme keresztülrohant. Fényképezőgépem ott van a nyakamban, próbálom lekapni a szörnyű képet, amely elem táru. A kézigránától szétvágott emberi test is szörnyű, de a tankoktól szelapított ember maga a borzalom. De azért fényképezek. Egyik képet a másik után exponálom, mikor egyszer csak motorbúgás hallatszik mögöttünk: jön vissza az előbbi tankzászlóalj. A tűzérési állásunk ellen irányuló támadást már nyilván elvégezte.

Mit csinálunk?

Megmondom őszintén: most elszaladunk, mégpedig gyorsan. Rohanunk vissza eredeti helyünkre s a szinte szárnnyakon szaladó kocsi egész közel futnak el mellettünk. Akkor egyik marokkói katona felugrik mellettem, valami nyolc-tíz kézigránátból álló köteget dob az egyik rohanó tank alá, a gránátok robbannak, a tank megrendül s elkezd körbeszaladni maga körül. Ez már a miénk. Két marokkói megrohanja, belevágnak két benzines-üveget, kézigránátot kap és máris lobogva ég a kocsi. Az emberek rémült ordítással próbálnak kitérni belőle, de őket is megkapja a tűz s gép és ember öt-öt el előttünk alig tíz-tizenöt méter távolságra.

Egy svéd kommunista

A gyalogsági tűz lassan elcsöndesedik, a tankok visszaroannak, valami ernyedség vesz erőt az egész vonalon s nekem eszembe ötlök, hogy szent Isten, mi lehet az én autómmal, legféltebb kincsammal, amelyet hátul hagytam éppen a tűzérési állásoknál. Szaladnak visszafelé, ám ekkor megpillantok fent a heggyeregben egy mozdulatlanul álló ellen-

séges harcikocsit. Ott áll egy nagy sziklán. A mi gyalogságunk megrohamozza, ekkor a tankból a köztársaságiak egy csavarkulcson fehér zsebkendőt dugnak ki: megadják magukat. A harcikocsi fennszorult a sziklán, láncái a levegőben mozognak, képtelen továbbjutni. Elfogjuk a tankot, embereivel egyetemben s ekkor kiderül, hogy milyen nemzetközi a legénysége. A tank parancsnoka svéd, a sofőr francia, a kísérő katona viszont spanyol. En a svédet veszem gondjaimba, mert az tud németül és hátraviszem magammal. Mikor látja, hogy idegen vagyok, ez az első szava:

— Kérem, ne engedje, hogy a spanyolok majd kivégezzenek.

Megigérem neki s aztán egész estig elbeszélgetünk. Elmondja, hogy tizenkét éve kommunista, foglalkozása motorszereelő s mivel Stockholmból — mint mondja — néhány apróság miatt el kellett mennie, Oroszországban él. A Dardanellákon keresztül május vége felé az „Antonio de Sastre” nevű spanyol hajón érkezett Valenciába s Albacetében képezték ki tankvezetővé. Az új orosz tizenkét tonnás tankokkal most először vett részt támadásban. Természetesen elmagyarázatom vele a harcikocsi berendezését s mindent megnézek és lejegyzek pontosan. Viszont az ígéretemet is beváltottam: nem végezték ki. Mikor az idén eljöttem Spanyolországból, még a salamancai fogház gépjármű volt.

A tűzérési állások?

Szemtanuk állítása szerint — a tűzerek elszaladtak — mindegyik löveg éppen csak egy-egy, közvetlenül irányított lövést tudott leadni s már nyakukon is volt az ellenség. Hét löveg közül négyet teljesen használhatatlanná tettek a tankok, részben elgázolták, részben negyvenöt milliméteres ágyúikkal szélleték őket s az ötvenhét főnyi legénység közül két halottja, egy súlyos sebesültje és vagy négy könnyű sebesültje volt a támadásnak. A támadó tankzászlóalj viszont, mely negyvenkilenc egységgel indult, visszaérkezésekor két kocsi vesztett a gyalogsági övben és egyet a tűzérési állásoknál. Ez volt az első eset, hogy ilyen, úgynevezett áttörési tankokat láttam munkában. S bár ebben az esetben végrehajtották a feladatukat, nekem mégis az volt a

A MEGBIZHATÓ FELSZERELÉS MINDEN GÉPJÁRMŰ SZÁMÁRA

LEONIDA & Co. București és fiókja

BOSCH SERVICE:

Leonida & Co. București
Soc. Acumulator, Timișoara
P. Danek, Brașov
Müller & Lorenz, Sibiu

benyomásom, hogy ha nem is lett volna elhárítható ez a támadás, megfelelő fegyverek bevetésével legalább harminc százalékos veszteséget okozhattunk volna az ellenségnek. A gyalogságnak a harcikocsi-kötélékekkel való együttműködése mind a saját részünkről, mind pedig az ellenség részéről, akár csak a múltban, most is teljesen hiányzott. Így volt ez Bruneténél is s ezt tapasztaltam mindannyiszor, ahányszor módomban volt résztvenni a gyalogság harcában.

Későn este érkeztem vissza Zaragozába s bizony éjfél is elmult, mire végeztem aznapi jegyzeteimmel.

Nyári kirándulás.

(Beck rajza).

Két ember a szigeten...

Jeta: Dallas Sándor

Két ember ült kint a szigeten a padon, két öregúr, egyik alacsonyabb termetű volt, a másik magas és testes, a társa mellett egész óriás. Hatvanon túl voltak mind a ketten, mindketten őszek, nyugalmába vonultak és már békességeselek. Régen békességeselek már, a harcok, a versenyeskedések ideje régen lejárt. Ó, hol voltak ők már attól!

Két öregember ült csendesen egymás mellett és beszélgetett. Már ahogy az öregemberek beszélgetni szoktak. Szép nyáriidő volt, augusztus, nem túlságosan meleg, inkább csak arra való, hogy az öregemberek véreinek futását könnyebbé tegye, hogy ne fázzanak és elfeledkezzenek köszvényről, reumáról, mely kínozza őket, ahogy egy kicsit csipősebbre válik az idő. A fák virágai ugyan elhulltak már, a magházakból kezdett lassan kialakulni a termés, de ezeknek is jószaguk volt és jószaguk volt a leveleknek, a fűveknek, a földnek, amelyet tegnap öntözött meg az eső és úgy tettszett, jószaga van még magának az égnek is, amely kéken ragyogott felettük s amelyen néhány buboréknyi fehér felhő utazott valahová el az ismeretlenbe, lehet, talán a boldogságba, amelyet az emberek sohasem érnek el.

Hát arról beszélgettek, hogy milyen szép az idő, milyen jó üldögni idekint, nagyokat hallgattak a mondatok után s ez a hallgatás volt tulajdonképpen a beszéd, amelyben értették egymást, a szavak csak arra valók voltak, hogy mégis ne üljének egész némán egymás mellett.

Hatvan év nagy idő, bőven elcsitulhat ez alatt minden, ami hajdan hullámokat vetett és kínozó volt és kegyetlen. Isténem, csak az emlékek vannak már és ilyen korban minden emlék szép. A keservesek és a kínozók egyaránt. Mindkettő életet jelent és élni mégis a legszebb mindenek között.

Ugy volt, hogy az egyik ember sovány volt, alacsony, a járomcsontjai erősen kiálltak és ölébe tett kezén erősen kidudorodtak az erek. Gömbölyű, kék erek, amelyekben lassan és zajtalanul folyt a vér. A másikon, a testesen és erősen nem látszott ilyen nagyon a kor nyoma és ha akart volna, pár évet nyugodtan letagadhatott volna az éveiből. De már nem akart, nem akart semmi ilyet, csak csendet, békét, szemléldést arra az időre, ami neki még hátra van.

Ahogy így ültek s mint egy megkomponált kép figurái, olyan nagyon összetartoztak, azt hihette volna az ember, hogy egész életük barátságban telt el, egymás mellett álltak egymás örömeire folytonosan és mint a testvérek, úgy éltek egymás mellett. Pedig nem. Azt lehet mondani, hogy egész életükben ellenségei voltak egymásnak, ellenfelei mindaddig, míg a vér buzgott bennük s a kisebbik ember sohasem tudta utólrni a másikat. Sohasem. Egy lépéssel mindig hátrább állt nála, mindig előbbre, mindig jobban s ezzel az egy lépés előnnyel mindig elvett a másiktól mindent, ami azt épp úgy és mindig ugyanabban az időben illette volna meg a másikat is. A kicsi és sovány ember mindig csak második volt a társa mellett: örök és tragikus második, az a bizonyos második, akinek folyton csak a maradék jut és a megalkuvás. Sohasem az első vágy, sohasem az első beteljesedés, ahova ő odalépett, ott már az első járt, elvitt mindent, mi friss volt és szép és neki csak az jutott, amit a másik otthagyt, neki abból kellett életet teremteni. Életet, mindig másodrangú életet, mert hogy lehessen a maradékokból elsőrendűt építeni.

Bizony, ezek az emberek ellenfelek voltak, született ellenfelek. Nem tehettek róla. Az egyik arra született, hogy első legyen, a másik arra, hogy második. Nem több tehetséggel, nem több belső tartalommal, csak éppen az idegeiben több volt a lendület. Az is lehet, hogy csak a szebb és imponálóbb teste miatt előzte meg a másikat. Az életet oly furcsa kicsiségek döntik

el. Egy-egy szebb gesztus, egy-egy jobb beszélőképesség vagy éppen egy látásra kellemesebb külső forma.

Ezek itt egész gyermekkoruktól együtt indultak. Az első gimnáziumtól együtt és a magasabb ember már első gimnazista korában kedvenc volt. Szerették. A kisebbik emi-nens diák volt, szorgalmas, keményakaratú, akivel az esztét és a szorgalmat megillető komolysággal bántak, néha dicsekedtek is vele: „remek agy, kitűnő értelem”, de a másikat szerették. Év végén egyforma bizonyítványuk volt, pedig ő többet, alaposabban és komolyabban, de szakszerű volt, kicsit száraz, míg a másikat a kedélye vitte; az esze is, de a kedélye volt a megvesztegető erő, amely simává tette az utat előtte. A kisebbik ennél az első bizonyítványos-társnál kérdezte el magától először, amit aztán egész életében annyiszor elismételt: hol itt az igazság?

Hisz az igazság tulajdonképpen megvolt, mert hisz az igazság sohasem egyoldalú, de ő határozottan tartalmasabb volt, mint a barátja. Tartalmasabb és többet dolgozó. Az érettségire valóágos tudós volt, ő sokkal többet tudott a másikonál, hanem annak az arcában volt valami, mi derűsége tette a vele szemben álló embereket, barátságossá, pajtássá, szinte és szerencsésje is volt: a sorshuzásnál egész véletlenül könnyű kérdéseket kapott. S ezek a könnyű kérdések végigkísérték egész életében, míg neki, aki nem támaszkodott derűt az emberekben, általában a nehéz kérdések jutottak. A végzetlenül és sziklaszerű kérdések, amelyekben nem volt semmi derű, csak a logika és a fegyelmezett értelem vaskapcsai. És második volt, már akkor is második, mert az élet mosolyát nem érte el.

Hol itt az igazság? — kérdezte a hajszára egyező érettségt bizonyítványánál és ezt kérdezte, mikor az egyetemet végezték és a bizonyítvány megint hajszára egyezett. Pedig ő teljes és szigorú bölcs volt a szakmájának, csak éppen a mosoly hiányzott róla és a vér erős sugárzása. Nem, ez nem volt meg nála. Ő az agyával élt, a másik meg az egész életével. Csak ennyi volt közöttük a különbség, de ez a különbség mindig megmaradt. Ezt nem lehetett legyőzni soha és talán nem is tudta, nem

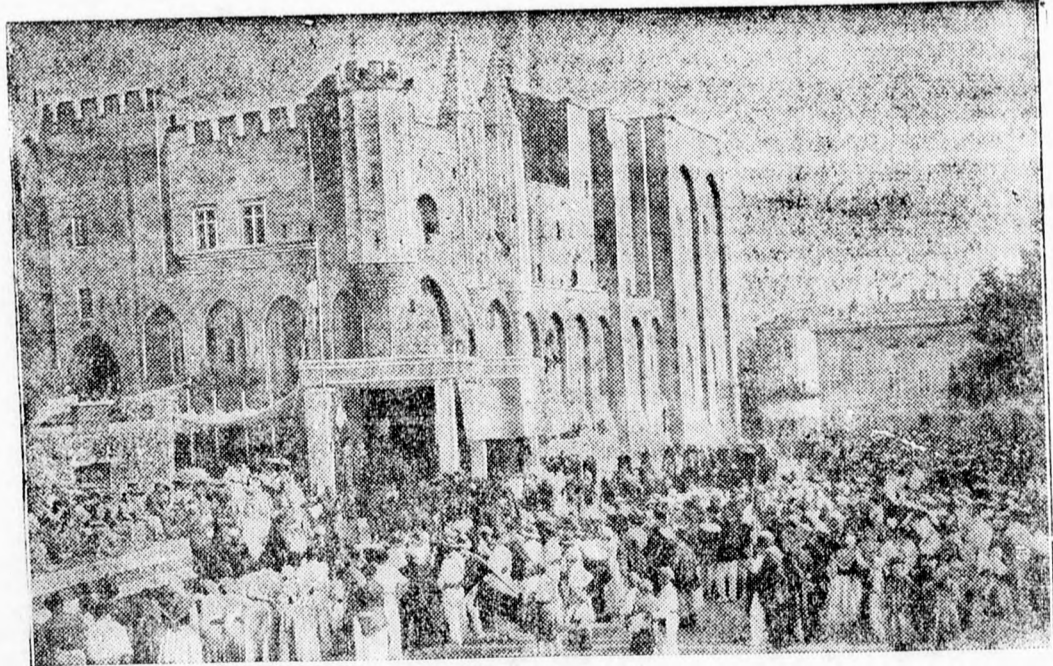
is értette, hogy ezt kellene legyőznie.

Együtt és egy helyre kerültek állásba is, ugyanazon volt a szakmájuk s ahogy az előléptetésre alkalom kínálkozott — soron kívül előléptetésről volt szó — csak ketten jöhettek számításba, csak ők ketten. Mellette a komoly, a tudományos ervek szóltak, a másik mellett a halhatatlan mosoly. Nem mintha az nem lett volna mindenben felkészülve és nem lett volna meg az értelme. Megvolt. Ezt nem lehetett letagadni. De ő egy fokkal érdekesebb volt, ezt érezte, tudta. S várt. Gondolta, most megszűnik az igazságtalanság sorozata. De nem szűnt meg. Mert aki döntött, azt mondta: „Igaz, mind a ketten érdemesek, de az a másik kedvesebb ember. Valahogy jobb a környezetében élni”. Így lett megint első — a mosoly vitte — s így maradt ő megint másodiknak. Nem mondhatja, egy év múlva ő is ugyanolyan rangban volt, de a másik már rangidős és ő: a második volt. Mindig a második, sohasem tudott feltörni az élre. Egész életében minden energiáját erre fordította, de nem tudott első lenni sohasem.

Soha, még a nőülésben sem. Ott is megelőzte a másik, ott is hátranyomta. Ő már egy esztendeje járt egy előkelő leányos házhoz. Komoly volt, megfontolt, megvolt a kellő tekintélye is és nem, szerelem még nem volt közöttük és a leány között, meg éppen csak kezdett gondolkodni, hogy ezt a leányt jó lenne feleségül venni, mikor a másik, a mosolygós és erős egész véletlenül megint odakerült és három hét alatt elintézte az egész ügyet. Maga vette el a leányt. Két hónap alatt összeházasodtak. Nem lehet mondani, neki nem fájt különösebben az eset, szerelem nem volt, csak az bántotta, — csendesen bántotta, mert alapjában véve megszokta már — hogy megint másodiknak szokta már — hogy megint másodiknak szokta már. A másik megint megelőzte és megrövidítette. Hiszen felesztendő múlva ő is megnősült, nagyon is jó, vagyonos és jócsaládából való feleséget kapott, mindig meg volt vele elégedve, hanem az eredeti, akit ő először akart, az mégis csak a másikonak jutott s az övé a maradék maradt, azért mégis csak a maradék.

És így ment ez végig-végig egész életükön. Második volt. Nem sokkal, de mindig második. Csaknem annyit ért el, mint az első, csaknem annyi eredménye volt, de mégis egy-egy fokkal örökké kevesebb. Mint a löversenyzők mondanák: fél fejhosszal mindig lemarad. Mű az a fél fejhosszal? Semmi. Milliárd magyaroszl lehet rá s mindígaz lehet, csak éppen a másodikágot jelenti. Egy ember előtt egy milliméterrel kisebb meghajlást. Ez a milliméter azonban egy táv eredményének a mértéke.

Így volt ez. Még a nyugdíjazás előtt is így. A nagyobb termetű, a derűs két évvel

Avignon műemlékei igen nagy jelentőségűek az újkori európai művészet kialakulása szempontjából. A legnevezetesebb emlékek a pápáknak Avignonba való költözése idejéből valók. Így elsősorban a képünkön is látható iriasi vár, amelynek építését XII. Benedek pápa kezdte és V. Orbán pápa fejezte be (1334—1370) s amely masszív nyugalmával és méreteivel méltó kifejezője a pápai hatalomnak. A pápák régi palotája előtt felállított disztribúción nézi végig minden augusztus elején a francia köztársasági elnök a francia vancellérek avignoni ünnepi felvonulását, amit hagyományos borünnep keretében szoktak megtartani. Képünk e felvonulásról készült

előbb érte el a lehetségesen legmagasabb rangot, ő pontosan a nyugdíjazása előtt kapta, egyenlő rangban vonultak nyugdíjba, csak éppen a másik két esztendővel előbb volt az, aki maradt és valamivel nagyobb nyugdíjat kapott, mint ő. Fél fejhasszal megint előbbre volt.

Ellenfelek voltak, a titkos ösztönéletükben született ellenfelek, de azért mindig kitarítottak egymás mellett, barátok voltak és el nem váltak egymástól soha. Menyői időn keresztül éltek egymás mellett? Ötven éven keresztül. Már felnőtt gyermekeik voltak, rendes jó dalsóban mindegyik, de a félfejhossznyi arány soha nem változott. Soha. Nem különös?

Ezen gondolkodott a soványabbik és kisebbik öreg, míg hallgattak egymás mellett s azt gondolta mosolyogva, hogy ezen az igazságtalanságon már segíteni soha többé nem lehet. Már nem okozott neki keserűséget ez a gondolat, nem bántotta. Megszokta már. Éppen csak egy parányi hiányérzete volt, de már ezt ő megszokta s ezt a parányi hiányérzetet már éppoly lehetetlen lett volna kiirtani, mint megváltoztatni az elmúlt ötven év rendjét vagy egy hordónyi vízből egy helyre gyűjteni és kiimeríteni egy csepp epét. Mit lehet csinálni hatvan éves korban már? Semmit. Mert hisz a dolgok nem is fájnak már. Alig fájnak, mondhatni: semmit se fájnak. Hát szépen mosolygott az egészen s hogy egyik virággyűjtemény pillantott egy pirosszínű, bóbítás virágot: oda szólt a barátjának:

— Nézd csak, milyen különös virág!

A barátja azonban nem felelt, ahogy odanézett, látta, hogy csendesen aluszik. Valami csepp kis nyál ki is csordult a szája sarkán.

— Ejnye — mondta — hát ez elaludt? No aludj, öreg, aludj.

Igy ültek vagy öt percet, mikor látta, hogy a barátja összerázkódik. Bólintott.

— Fázik szegény, — gondolta. — Öreg ember már ő is, fázik.

S azt gondolta, hogy bizony könnyű fázni már ilyen korban és így álmában könnyen meghűlhet az ember. Hát hozzányúlt a barátja, öreg versenytársa kezéhez.

— Kelj fel, öreg — mondta neki — sétáljunk talán.

De ahogy hozzátért, egyszerre érezte, hogy annak a keze hideg. Az arcához nyúlt, az is hideg volt. A nyaka is. És az egész tartásában valami idegen, nehéz és riasztó merészség. Egyszerre tudta, hogy a társa halott. Hogy még ő végiggondolta itt a párhuzamos életüket, a barátja meghalt itt mellette csendesen. Elköltözött. Nézte s akkor egy pillanatra vakító, lenyűgöző és körülötte az egész világot átforgató öröm. Ötven év óta most győzött először és a végső győzelem az övé, mert ő él. Igen: él és ez a másik halott. Az utolsó lépésnél veszített, az utolsó lépésnél az élet igazságot szolgáltatott neki. Az élet itt volt, megnézte őket s a barátja azt mondta: te veszít s neki: te nyerj. S míg ő gondolkozott, az élet igazsága láthatatlanul és egyetlen ujmozdulattal elintézte az egészet, helyre billentette a mérleget. Egy pillanatra átvágott rajta a nyers, tiszta öröm, a győzelem és az erő öröme. Ötven esztendő letaposott és magvából kikelhetetlen öröme. Biztosra tudta, hogyha most újra kezdenék, minden éppen fordítva lenne, őt segítenék a vélelenség és ő lenne a győztes. Ez ki-elégülés volt neki és elégtétel. Aztán magához tért, kicsit talán szeggyelte is magát és azt mondta:

— Szegény.

Teljes szívéből sajnálta, de az örömet nem tagadhatta le. Az átvonult rajta. Volt. Természetes volt. Érthető volt és igaz és emberi. De felmozdultak benne a hárok, ezek is emberi hárok voltak, jók és lágy zengésűek s meghatottan mondta:

— Isten veled pajtás! Ötven éves pajtásom.

Átjárta a barátság melege és intézkedett, hogy szállítsák el a halottat. A család kíméletes értesítését maga vállalta magára. Elindult s biztosan és egyenesen lépett. S a különös, piros, bóbítás virág csak mosolygott ott a virággyűjtemény közepén. S olyan szelíd, szép és semmit sem értő dolog az, mikor egy virág mosolyog.

Wiedemann kapitány útnak indul...

Gyorsfénykép Hitler legújabb diplomáciai megbízottjáról
Irtá: Csiszár Béla

Runciman lord Prágába érkezése és ottani tárgyalásai elterelték a figyelmet a titokzatos és rejtélyes Wiedemann kapitányról, akinek multkori londoni tárgyalásainak eredményeképpen utazott most a csehszlovák fővárosba az angol lord. A német kapitány időleges háttérbe kerülése azonban kétségkívül muló jelenlét. Csak nemrég írták a nagy világlapok, hogy Wiedemann újból Londonba látogat, amely — mint azóta kiderült, — inkább óhaj volt, mint törekvés: az angol kormány óhajtott, hogy a megkezdett tárgyalások továbbfolyjanak, s a csehszlovák probléma ügyében tett angol lépést további engedelmények kövessék német részről, így a légi egyezmény kérdésében teendő lépések és egyéb tárgyalások. Német részről azonban az a törekvés nyilvánult meg, hogy lord Runciman kiküldetésének eredményét meg kell várni s csak azután folytatják az angol-német tárgyalásokat. Közben hír szerint Hitler e bizalmas szárnysegéde Párizsban is járt volna s ott is tárgyalt volna illetékes körökkel. Ezt a hírt német körökben erőteljesen megénekeltek, de persze nem lehet tudni, hogy a cáfolat mögött nem kell-e keresni némi igazolást. Hiszen annakidején Wiedemann londoni útját is cáfolták Berlinben.

Németország a csehszlovákiai tárgyalások tartama alatt várakozó álláspontra helyezkedik és nem tesz további lépéseket. De ha Runciman lord küldetése és kiküldetésének eredményessége tekintetében a horusanlátéknak lenne igazuk, valószínűleg Wiedemann kapitány újból utra kél, hogy akarásak elődje, a másik „repülő” diplomata, Ribbentrop, rendkívüli eszmecsereket próbálja közelebbvinni a kérdéseket a megoldáshoz.

De hát kicsoda ez a titokzatos német kapitány, akiről az elmúlt hetekben annyit írt a világsajtó? Annyit mindenki tud róla, hogy Hitler bizalmasa, egyik szárnysegéde, de a továbbiak tekintetében mindenki csak találgatásokra van utalva. (A németek még erre sem, mert a német lapokban még nyoma sem volt Wiedemann utazásainak). Pedig a kapitány

nem most először szerepelt Hitler bizalmasaként. Már a londoni királykoronázáson is részt vett nem hivatalos minőségben, mint a kancellár megfigyelője s azóta is több ízben járt Angliában, ahol befolyásos barátai vannak. A világ azonban mindmáig nem figyelt föl személyére, talán azért nem, mivel először vett részt ilyen kényes ügyben közvetítőként és a német Führer nézeteinek tolmácsolójaként.

Fritz Wiedemann Augsburgban született, itt végezte iskoláit is. Már nagyon fiatalon katonai pályára lépett. A müncheni Miltárakadémia elvégzése után egy bajor gyalogezred hadnagya lett. Mint a 16-os tartalékos ezred kapitánya vett részt a világháboruban. Hosszas frontszolgálat után, amelynek során Hitler századparancsnoka is volt, visszavonult Berlin melletti földbirtokára és ott gazdálkodott. A német köztársaság politikai küzdelmeiben egyáltalán nem vett részt. A nemzeti szocialista mozgalomhoz korán csatlakozott és mindvégig ott harcolt Hitlerék mellett. A párt uralomra jutása után Hess adjutánsává nevezték ki, majd Hitler szárnysegéde lett. 1937 novemberében kapta az első diplomáciai megbízást. Az Egyesült Államokba küldték, hogy próbálja enyhíteni a hangulatot Németország irányában s tárgyalásokat kezdjen az amerikai-német viszony javításának lehetőségeiről. Amerikai tartózkodása során maga Roosevelt elnök is több ízben fogadta kihallgatáson.

Állítólag az amerikai út jöhatású volt és így részesítette mindjebb Hitler előnyben Wiedemann kapitányt rendkívüli diplomáciai kiküldetéséknél. Nem első eset, hogy Hitler ilyen lépésre szánta magát. A nemzeti szocialista uralom elején, mint ismeretes, Rosenberget, majd annak balsikerei után Hanfstängelt küldte a diplomácia kikerülésevel Londonba tárgyalásra. Később Papan, majd Ribbentrop lépett előtérbe s hosszú időn keresztül ő látogatót el Párizsba, Londonba. Érdekes, hogy a kancellár főleg London felé tesz ilyen kísérleteket és az angol kormányhoz küld rendkívüli diplomáciai megbízottakat. Valószínűleg úgy látja, hogy az angolokkal könnyebb ilyen uton módon célt érni és rábírní őket engedelményekre. Wiedemann első útja mindenesetre nem várt sikerrel járt. London anyyira érdekesnek ítélte a német megbízott ajánlatait, hogy Halifax lord a párizsi királylátogatás alkalmával nagyrészt ezekről tárgyalta a francia kormányférfiakkal és Chamberlain haladéktalanul elhatározta magát Runciman lord kiküldetésére.

A világ érdeklődéssel néz most Wiedemann kapitány újabb londoni útja elé. Nem tudni, hogy erre mikor kerül sor, mindenesetre tény, hogy már előre nagy várakozás előzi meg. Feltehető, hogy mihelyt a prágai közvetítői megbeszélések sikertelensége nyilvánvaló lesz, Wiedemann újból utrakel a csatornán rura és megpróbálja rávenni Chamberlaint, hogy lépjen közbe a béke érdekében. A 47 esztendő, jóvágásu, nyugodt és jómodoru német kapitány, úgy mondják, igen kedvező benyomást keltett angol politikai körökben. Kellemes tárgyalási módszere, jártassága a világpolitika bonyolult kérdéseiben, mérsékelt és békés felfogása és humorérzéke megszerezte számára az angol jellem népszerűségét. Más ember, mint amilyen Ribbentrop volt angol tárgyalásainál: nem olyan önértetes, büszke és kimért. Wiedemann sokkal inkább alkalmas diplomáciai kiküldetésekre minden más elődjénél. Ezért vár tőle Németország és a békét szerető Európa is sokat, következő útján, akár Londonba, akár Párizsba is vezet majd ez az út.

ARATÁS VAN

Istenem, már aratás van,
peng a kasza, peng a sarló.
Kalász-erdők dőlnek porba
és mögöttök nő a tarló.
Nő a lán, a munka láza,
a kenyér-gond kevesebb lesz.
Mindenfelé szent-vigyázzban
állnak, gyűlnek a keresztiek.
Oda lesz a táj szépsége,
haladásnak indul a nyár.
Pacsirták vig énekébe
bús varju-had zokogja: kár.
Ráncosodik a föld arca,
futnak rajta mély barázdák.
S mily jó, hogy a torskok élét
vadvirágok eltakarják.
Éltemben is aratás van,
forró-napu nyár közepe.
Nyár közepe; mégis fejem
korai dér már megessie.
Veríték közt aratok én,
nő mögöttem, nő a tarló.
S kárográsra, károglásra
nyílik ajkam; a daloló.
Sűrűk, fájók a keresztiek,
gond-madarak alatt járnak.
Puha-meleg jó szívembe
haj be sokszor belevájnak.
Ősz jöttére tán nekem már
nem maradna semmim, semmim,
az esztendők tarlóján, ha
nem nőnének tarka-barka
Virágok: az emlékeim.

SÁRKÓZY GERŐ

A G Y E R M E K

Rovatvezető:
Horváth Árpádné

Morcos Kata

A nevét onnan kapta, hogy mindenért duzzogott és semmi nem volt neki jó. Kifogásolta, hogy miért zöldék és nem vörösek a fák, miért kék és nem zöld az ég; szerette volna, ha a hó fekete lenne; napsütésben esőt — esőben napsütést kívánt. — mindent megváltoztatót volna... Szeszélyes, rossz, irigy és bosszus gyermek volt Kata, mindenki menekült előle, még a láncos kutya is... A pacsirta abbahagyta az éneket, ha ő a kertbe lépett és este, a hold a felhők mögé rejtőzött, csak hogy ne lássa durcás arcát. Az sem tetszett Katának, hogy két lábon kell járnia; miért nem repülhetek, vagy miért nem uszhatnak?! — mondogatta. — Oh! — tört ki gyakran, — bár lennék sas a levegőben, vagy hal a kristályvízű folyóban, vagy fürgelábu vidám őz az erdőben!

Egy napon Kata kisasszony különösen rossz hangulatban levonult a kertbe. Az ajtó-nál csúf pókháló állotta útját... éppen az orrához ért a pókháló s ő mérgesen tépte szét, sok-sok darabra. Tovább akart ezután menni, de egy finom hangocska megszólította. „Kata! Drága Kata! Köszönöm neked ezerszer, hogy az életemet megmentetted, hogy szétépted a pókhálót, amelyben fogva voltam... Én tudok varázsolni, kedves jó Kata, kívánj valamit és megteszem neked... Egy pici aranybogárka hálálkodott így, csillogó szemecskéit a csodálkozó leányra emelve, aki nem árulta el, hogy ő bizony nem azért tépte szét a pókhálót, hogy a bogárka életét megmentse, fölnyenesen hátravetette fejét és így felelt:

— Jól van! Ha tudsz varázsolni, tedd, hogy sas legyek!

Most hát, miután sas lett, gyönyörű élete volt Katának... Láta az ég és föld minden szépségét. A nap meleg, fényes sugaraiban fűrésztötte szárnyait, éjjel közel volt az ezüstös csillogású holdhoz, a csillagokhoz, maga alatt látta a legszebb virágokat, fákat, hegyeket — csupán egyetlen helyre nem tudott behatolni a tekintete: a tenger vizének mélyébe... Ha közel merészkedett, a kis halak kiütötték a fejüket a vízből és csufondárasan kiáltottak feléje: „Morcos Kata! Morcos Kata!” És mire morcos Kata sas alakjában oda repült, hogy megbüntesse az ingerkedő halakat, azok ismét lebuhtak — és vidám ficánkolással tovább úsztak a vízben.

Irigységgel eltelve röpködött a sas az ezüstös vízű tenger fölött... Milyen szerencsésük van ezeknek a hitvány halaknak! — gondolta. — milyen remek dolog ebben a főséges vízben uszkalni! — Nem sokat tétovázott, hazarepült a kertbe, ahol az aranybogárka egy virágzó bokor alatt ült.

— Kedves bogárkám! — szólott a madár, — nem akarok tovább sas lenni! Legyek hal, a tenger vizében!

— Legyen kívánságod szerint! — mondta a bogárka — és a sas, ezüsthallá változott.

A tenger minden csodáját, kincsét láthatta most morcos Kata. Uszkalhatott kedve szerint és egyetlen napig valóban boldog is volt... Egyszer azonban, mikor a felszinen uszkalált, véletlenül az erdőbe pillantott be. Fiatal őzek futkostak a tisztáson, madarak énekeltek a zöld levelekben, virágbokrétekben pompázó fák a nap barátságosan, melegen sütött be a lombok közé és a hal megborzon-gott...

— Mégis, a vízben hideg van ahhoz, hogy állandóan itt tartózkodjam. — mondta magában, — lennék bár inkább őz!...

Az aranybogár meghallotta morcos Kata kívánságát és — hipp-hopp — őzikévé változott Kata.

— Zöld erdőben élni mégis csak a legszebb! — örvendezett őz Kata három napon

át... Hallgatta a vadászkiáltások visszhangját. Virág, szamóca, málna volt bőven, friss forrásvízzel olthatta szomját a forró napokban, azonban a negyedik napon már reáunt mindezekre... „Mégis a levegőben a legszebb!” — gondolta. — „De talán a vízben a legjobb!” — vélekedett. — „persze, ha azok az irigy halak nem lettek volna...!” Sóhajtozott, töprengett, végre gondolt egyet és az aranybogárhoz vágatott.

— Bogárkám! — mondotta, — varázsolj engem olyan teremtménnyé, amely egyformán tudjon repülni, uszni és szaladni...!

Az aranybogár egészen elfeketedett a bosszuságtól.

— Kívánságod teljesült, — mondotta, — azonban engem soha többé nem látsz — s ezzel már el is tűnt.

És morcos Kata?

Liba lett belőle!

Most már tud repülni — de csak a kert kerítéséig; tud úszni — de csak a sekély vízben; tud járni — de csak totyogósan a füves réten... Egész életén át liba marad és repül, úszik, jár-ke — de hogyan?!

ARATÁS

Megérett a búza
Itt a meleg nyár
Arany kalásztenger
Aratásra vár...

Cseng-peng már a kasza
suhogva repül —
A sok ember fárado,
A sok kéve gyűl...

Isten megsegíti
a dolgoz kezet —
Adott újra bőven
áldott kenyeret...

ERTSEY GABIKA
— IV. oszt. tan.

A kis kertészlányka.

A rekkenő melegben
virágszirom se lebben,
Bözsike még se hágyad, —
tele a locsolója
friss vízzel és úgy óvja
a tikkad! virágágyat.

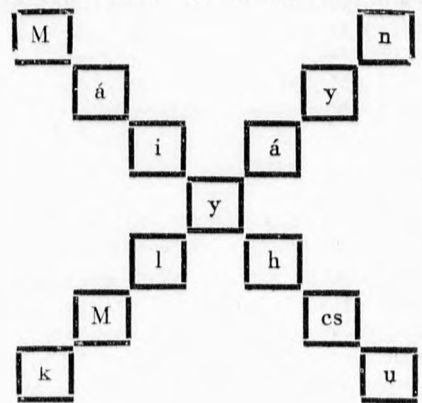
(—ella)

REJTVÉNYEK

Ugró rejtvény.

(Híres festő neve.)

Beküldte: Szabó Márta IV. o. Odorheiu.

Csiga-rejtvény.

Beküldi: Szolga Klárka.

A	R	A	Z	A	T	T
T	L	A	K	A	L	Ó
Á	Á	A	G	N	Ó	D
S	S	K	P	E	D	Ó
I	Z	A	S	Z	A	D
T	M	E	G	K	E	Z
T	A	N	Y	Á	R	.

Az 1938 július 3-iki Gyermekrovatban közlő rejtvények megfejtése:

Keresztrejtvény: Vízszintes: 1 szünidőt, 7 kert, 8 ep, 10 de 11 ir, 12 kávé, 14 Are, 15 eke, 16 Olaf, 17 ra, 18 M G, 19 ne, 20 túró, 22 emeletre. Függő: 1 szekerce, 2 úk, 3 nedé, 4 ire, 5 D. T, 6 tereferé, 9 páka, 11 Irán, 13 ve, 14 al, 16 ogre, 18 mul, 20 te, 21 ót.

Pótlórejtvény: „Ki mint vet, úgy arat.”

Megfejtők: Szolga Klárka, Horváth Erzsike, Szabó Márta, Glósz Évike, Szabó Irén, Erős Ilonka, Lőrincz Böske, Szabó Erzsébet, Csiszár Rózsika, Kirsza Irén.

A Gyermekrovat postája

Erős Ilke. Hogy mivel szerezhetnél örömet édes anyád névnapijára? Ha szót, misét, szót áldozást, — imákat ajánlasz fel érte — engedelmesen, jól viseled magad; mondhasz köszöntő verset és készíthetsz kézimunkát is, — ha már tudsz kézimunkázni. **H. Bözsike.** Remélem megtalálod a neked való üzenetet, — a vezeték nevedet elfelejtetted megírni. Örvendek, ha kisebb testvéreidnek felolvasod a „Gyermekrovat” meséit — egyelőre — nem jövünk gyakrabban. **Glósz Évike.** Csak hogy tetszett a jutalom-könyv! **Szabó Márta.** Oyan kedves volt tőled a rejtvényedből kiáradó ragaszkodásod —, hogy félretettem a szerénységet — és leközlöm, hogy ezzel örömet szerezzek neked. **Szolga Klárka.** A rejtvény jó — máris jön. Jobban szeretem, ha a megfejtést külön lapon küldöd — ahogyan azt most tetted — tisztább munka. Üdvözöllek! Csak gyűjtsetek szorgalmasan olvasókat és megfejtőket. **Horváth Erzsike.** Kedves tőled, hogy beláttál a megfejtők soraiba. A rejtvényed jó, később jönni fog. Bizony szeressétek nagyon a gyermekrovatot és gyűjtsetek olvasókat. Szívesen és szeretettel veszem, ha irtok nekem magatokról. **Csiszár Rózsika.** Szép az elhatározásod, hogy a legutóbbi kedves kis mese hatása alatt megtakarított zsebpénzedet a szegényeknek adod. Segítsen a jó Isten! **Szabó Erzsike.** A pályázatnak sokan örvendenek — és sokan készülnek reá! **Sambach Öcsi.** Ejnye-ejnye! Hát hűtlen lettél? Nagyon hiányzik a neved a megfejtők sorából! Ugyanezt üzeni Gál Liának is.

Adéle néni.

Asszonyoknak

Kis divatposta

Augusztusban szinte minden évben viszatár a plisszírozott fekete muszlin szoknya divatja. A végig plisszírozott ruhákat színes, vagy fehér muszlin mellényekkel készítik sajátjából való gallérral. A feketének ebben az évben legerősebb konkurrensa az éjkék, még vacsorázó és utcai ruhákat is készítenek éjkékben. Ez a szín igen szerencsés, mert nappali fénynél kéket mutat, míg esti világításnál teljesen fekete szín benyomását kelti.

Az estélyi ruhákat szokatlanul gazdag virágdíszítéssel látják el. Mint valami pompás cseresznyeág, úgy díszíti a modern nő nyári esti ruhájának vállát a gyönyörű, rózsaszínű virág. De virág díszíti a ruha kivágását és a haját is. Természetesen a valódi virág szebb — de gyorsan hervad. Így a művirág továbbra is divatos. Egyébként művirágokat újabban újfajta gumirozott anyagból is készítenek.

A fekete mellett a fehér szín is divatos az idén. A párizsi nők rendkívül megkedvelik. Pedig Párizsban évek óta a fekete színért rajongtak a divathölgyek. Még a legnagyobb hőségben is sötét színt hordták. Az empirián átt eljutott — a fehér színhez. Még a versenyteltekken viselt szőrmék is fehérek. Feketében ma Párizsban csak kalapot, kesztyűt és táskát látni.

A konyha körül

Hideg töltött uborka. Egyforma nagyságú salátauborkákat meghámozunk, nyelvünkkel megérintjük, hogy nem keserű-e. Kettévágjuk, magjait kanállal kikaparjuk, majd gyengén sózott és kevés ecettel savanyított vízben puhára főzzük. Hejában főtt és kihűlt burgonyát meghámozunk és kis kockákra vágjuk. Ugyanannyi mennyiségű szalkánélküli, főtt, hideg halat és keményre főtt tojást szintén ilyen apró kockákra vágva, sóval, töröttborsal és ecettel fűszerezve, 2 órán át pihentetjük, aztán 3 kanál majonéz (Mayonnaise) összekeverve, megtöltjük az uborkák kivajtott üregeit, majd folyékonyra olvasztott aszpikkal bevonjuk és tálalásig hideg helyre állítjuk, hogy megkocsonyásodjék. Az aszpikkal való bevonás úgy történik, hogy a halsalátával tesszük meg a töltött uborkákat zsemlyepirítóárcsra tesszük, melyet zománcozott tepsibe állítottunk és az egész langyosra felolvasztott aszpikkal becsoteltjük vagy evőkanállal addig öntözgetünk rá a folyékony aszpikból, míg a tetején bura képződik az aszpikból.

Borjúmájjal töltött paprika. Tíz darab tölteni való hüvelyes zöldpaprikát kimagozunk, forrásban lévő vízbe dobjuk, egy perc múlva kiszedjük a lobogó vízből, hideg vízzel leöblítjük és szikkadni hagyjuk. 25 deka nyers burgonyát ledarálunk, drótszítán áttörve, öblös tálba adjuk. Adunk még hozzá 5 deka apró kockára vágott husos füstöltszalonnát, 10 deka szintén kockára vágott főtt sertésnyelvet, 1 tojást, 2 darab lenamozott, tejszíntartott, jól kifacsart és drótszítán áttört zsemlyét. Megfűszerezzük sóval, törött borsal és kevés átszítalt majoránnával és ha mindezt jól összevurtuk, megtöltjük vele a paprikák hüvelyeit és csontlevesben a sütőben kb 50 perc alatt megpároljuk. Ha megpárolódott és kihűlt, jégre tesszük. Tartármártással együtt tesszük az asztalra. Ha van, aszpikkal díszíthetjük.

Tök cukorban. Meghámozott spárgatóköt, miután lesejtét is kitesztítottuk, tetszés szerinti darabokra vágjuk és ecetes vízben 24 óráig állni hagyjuk. Ekkor szitára szedjük, hogy az ecetes víz lecsurgjon róla. Egy liter vízbe 20 deka kockacukrot adunk; ha a cukor felolvadt beleadjuk a tököt, egyszer felforraljuk, aztán 24 óráig a kamrában állni hagyjuk. Másnap ismét szitára szedjük s ha a víz lecsurgott róla, annyi cukrot veszünk, amennyi a tök súlya. A cukrot lábasha adjuk, töltünk reá annyi vtzet, amennyit a cukor magába szív. Ekkor a cukrot felforraljuk, majd beleadjuk a tököt és ha ezzel is felforrt, 24 órára félretesszük. Másnap leszűrjük a levét, azzal is felforraljuk és utána hidegre tesszük. Ha kihűlt, a tököt befőttes üvegbe rakjuk, a cukorfőzetet újból felforraljuk, főzés közben a habját leszedjük, majd elvéve a tűzhelyről, kihűlni hagyjuk, végül rátöltjük a befőttes üvegekben lévő tökre, szorosan lekötve, főzben 10—15 percig kidunsztoljuk és csak másnap szedjük ki a párolófazékból.

KERESZTREJT VÉNY

32. (323. SZÁM.)

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
15			14								15
		16									17
18	19		20	21	22		25		24		
25			26	27		28			29		
30			31					32		33	
34			35					36			37
38			39				40				41
42			43				44				45
46		47				48					49
50			51		52					53	
54				55					56		57
58				59							60
62							61		62	63	
64			65		66		67		68		69
			70								

Beküldendő sorok: Vízsz. 1, 14, 39 és 70. Függ.: 1, 12, 19, 22 és 60.

Beküldési határidő: Augusztus 18.

Vízszintes sorok:

1 Garay-költemény címe (z. g.). 13 Rangjelző szócska. 14 Garay-költemény. 15 A mai napon. 16 Jobbágy, paraszt. 17 Kisközség Pest közelében. 18 Se nem fekszik se nem ül. 20 Indulatsz. 22 Katonai rang (r=b). 25 S-sel: mesét mond. 26 Váltón szerepel a neve. 29 Szülő. 30 Azonos betűk. 31 Kutya teszi, ha mérges. 33 Testrés. 34 Két magánhangzó. 35 Kutyafejta. 36 Török rang. 37 Egy híres középkori apáca monogramja. 38 Azonos mássalhangzók. 39 Garay-költemény. 41 Angol névelő. 42 Görög katolikus. 43 Földműves teszi. 44 Mindnyájunk Atyja. 45 Két magánhangzó. 46 Yüz. 48 Kijavított. 49 Egyesületi rövidítés. 50 A viszály istennője. 52 Görög piac. 53 Nem kicsi. 54 Krisztus-korabeli tartomány Kis-Ázsiában. 56 Indulatsz. 58 Ókori nép Ázsiában. 59 Hajós mássalhangzó. 62 Him. 64 Azonos betűk. 65 Garay-költemény. 69 Azonos mássalhangzók. 70 Garay elbeszélő költeménye (b. f.).

Függőleges sorok:

1. Garay-költemény (z. z.). 2. Hamis. 3. Kocma része. 4. Európai főváros. 5. Okkal okoz. 6. Amin a madár ottragad. 7. Doktor. 8. Indulatsz. 9. Egy északamerikai állam rövidítve. 10. Nagy-képű. álszenteskédő. 11. A fa része. 12. Garay-költemény (m. a.). 15. Garay-költemény. 16. Doboz is készül belőle. 17. Pénzintézet. 19. Garay-költemény. 21. Lelki képesség (o=a). 22. Garay elbeszélő költeménye Hány Jánosról. (a. s.). 23. Előd. 24. Indulatsz. 27. Ilyen a falevél. 28. Pl., latinul. 31. Vidéki kertben láthatjuk. 32. Az utolsót a pap

szolgáltatja ki. 36 Vitézül. 40 Főznek vele. 47 Római isten (i=o). 48 Ahová a madár fészket rakja. 49 Elan betűi keverve. 51 A strontium vegyjele. 52 Pára. 55 A bíró teszi. 57 Eleselméjű. 60 Magyar költő. 61 Török név. 63 Ūrmérték. 65 Kelemen Orbán. 66 Két mássalhangzó. 68 Benzinen van. 67 Két magánhangzó. 69 Kínai mérföld.

30. sz. keresztrejtőnk helyes megfejtése: Vízsz.: 1. Marengói útközet. 37. Gyöttelelem, 44. Akrobaták, 74. Az apokalipszist. Függ. 1. Morvamezei csata, 13. Testi-lelki barát, 25. Alattomos, 26. Derekasán.

Helyesen megfejtették: Jámber Kálmán, özv. Zaknoffy Antalné, dr. Dombrády Ferenc, Sambach Károly, Glósz Edit, Jakabovits László, Szolomay István, Labud István, Imre Lászlóné, Kiss Lajos, Csibi Lenke, Derzsy Zoltán, Fazekas Ede, Pribék Imréné, Czumbel Antal, Koncsag Károly, Andrassy Lajos, Zonda Magda, Szabó Józsefné, P. Darvas Venánc, Lázár Béla, Pallay Katalin, P. Réthy Apollinár, Papp Mózes, Schück Rezső.

A jutalomkönyvet Koncsag Károly, Joseni nyerte, elküldöttük.

ROVATVEZETŐ ÜZENETEI:

K. K. és A. L. (Joseni). Kedves lapjunkt megkaptuk és üdvözléteiket eljuttattuk Emi nénihez, aki már két éve boldog családi életet él Kerepesen, férje oldalán. Egy levélapon két megfejtést is be lehet küldeni, csak az a fő, hogy időjére érkezzen meg. Szeretettel köszöntjük mindkettőjüket.

Töltöttcsirke magyar módra. Nagyon gyakori szárnyaspecsenye. Főleg azért gazdaságos, mert rendszerint fiatal jércét szoktunk megtölteni, melyen kevés a hús és így a húshiányt a töltelékkel egészítjük ki. Némelykor gyakorlott háziasszonyoknál sem sikerül a tálalás, mert transzírozás közben széthull a töltelék. Aminek az az oka, hogy kevés tojást tettek a töltelékbe vagy pedig anélkül, hogy a sütőből kivéve, legalább 15 percig a tűzhely közelében pi-henni hagyták volna, hogy a töltelék tömören összeállhasson, azonnal, amúgy forrón felszelelték. Minden csirkére egy zsemlyét számítunk, melyet hideg tejben megáztatunk, jól kifacsarva, drótszítán áttörünk, megfűszerezzük, só, töröttbors és apróvárgott zöldpetrezselyemmel. Adunk bele egy tojásnagyságu vajot, 1 egész tojást, 1 kanál morzsat és 2 tojássárgáját. Ha mindezt jól elkevertük, beletöltjük a csirke felszedett bőrébe, a nyílást házcérnával összetűzzük, majd megsózzuk a csirkét, hasüregébe zöldpetrezselymet, majoránnát tesszünk, szalonnaszelettel a mellét beborítva, zsinnel lekötjük, hogy sütés közben le ne csuszék róla és egy jó kanál zsirral, gyakori öntözés közben megsütjük.

Dinnye-kompót. A mostani gyümölcsdrágaság idején készíthetünk dinnyéből is igen finom kompótot. Befőzés céljára legalkalmasabb a sárgadinnye. A kifejtett, de nem érett cukordinnyét megtisztítjuk, tetszés szerinti darabokra vágjuk. Legcélzerűbb, ha recéspengéjű késsel vágunk kisujnyi rudacsákat, aztán ecetes vízben átfőzzük, majd szitára szedve, minden egyes darabkát kötötivel sűrűn átiszurkáljuk. Amennyi a dinnye súlya, annyi kockacukrot tesszünk egy hibátlan zománcu lábasha és annyi vizet öntünk rá, amennyit a cukor magába szív. Felforraljuk, beleadjuk a dinnyét, átfőzzük, aztán levesszük a tűzről és 24 óráig állni hagyjuk. Másnap szűrőkanállal kiszedjük a dinnyét, a cukorfőzetet 20 percig forni hagyjuk, a habját leszedjük, a dinnyét beleadjuk és ha egyszer felforrt, 24 órára ismét félretesszük. Másnap újra kiszedjük a dinnyét, a cukrot 15 percig forni hagyjuk és ráöntjük a lábasha lévő dinnyére, adhatunk bele néhány szelet igen vékonyan lehámozott citromhéjat és 24 óráig ismét állni hagyjuk. Végül a dinnyét befőttes üvegbe rakjuk, a szörpöt sűrűre befőzve rátöltjük s ha kihűlt, bekötözzük és elteesszük a kamrába.

